

مكتبة
الكتاب
العلمي
مكتبة
الكتاب
العلمي

AKIDA

ISLAMSKO VJEROVANJE

knjiga 1

لا إله إلا الله
محمد رسول الله

UVOD

Hvala i Zahvala pripadaju Allahu ﷻ Gospodaru svih svjetova i neka je Selam i salavat na Njegovog miljenika Muhammeda ﷺ na njegovu časnu porodicu, na njegove ashabe i sve one koji ga slijede do Sudnjeg dana.

Poštovana braćo i sestre, poštovani čitaoci predstavljavamo vam nekoliko brošuri sa Šeri'atske akademije Mus'ab ibn Umejr.

Odmah na početku želimo da se zahvalimo svim profesorima i direktoru medrese bratu Abdurrahmanu na velikodušno ustupljenim čistim (što se tiče autorskih i drugih prava) i djelomično obrađenim tekstovima za ove skripte, a zatim želimo da preporučimo ove tekstove svim onim koji su željni čistog i ispravnog znanja i studentima svih Šerijatskih medresa.

Napominjemo da će jedan dio sredstava ostvarenih distribucijom ove skripte biti ustupljen Šeri'atskoj akademiji Mus'ab ibn Umejr, a drugi dio će biti upotrebljen za pokrivanje troškova štampanja i u davetske svrhe Inšaallah.

Aktivna Islamska Omladina Linz

Hvala i zahvala pripada Allahu dželleša'nuhu, salavat i selam na Resula Muhammeda sallallahu alejhi ve sellem, a zatim:

Prije svega na samom početku ove naše akademije mi vam srdačno želimo toplu dobrodošlicu, jer je to od sunneta Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, što možemo vidjeti iz slučaja kada mu je došao Safvan radijallahu anhu i rekao da želi da uči i da studira šeri'atsko znanje. Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao: *"Dobro došao, o ti koji tražiš znanje!"* Dakle, od sunneta je da se poželi dobrodošlica, te vam je mi želimo uz molbu Allahu dželleša'nuhu da nam dadne bereket u ovome našem projektu i da se kasnije širi i uzdiže čisto i ispravno šeri'atsko znanje, a zatim čestitamo vam na odabiru ovoga puta i želimo da budete nasljednici Allahovih poslanika, jer kaže Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: *"Učenjaci su nasljednici Allahovih poslanika."*

Nasljednici Allahovih poslanika su sa dva aspekta: sa aspekta traženja znanja i sa aspekta prenošenja tog znanja, jer su to radili Allahovi poslanici. Dakle, suštinska zadaća Allahovih poslanika je bila prenošenje, dostavljanje i objašnjavanje ljudima Allahove dželleša'nuhu Objave. Ova stvar povlači za sobom velike sevabe i nagrade, međutim, da bi se do njih došlo postoje određeni uvjeti kao i određeni adabi koji se moraju naći pri onome ko uči šeri'atsko znanje da bi ga prenosio i da bi dobio te nagrade i sevabe. Ako se ti uvjeti ne nađu pri nama ovo sjedenje ovdje ili drugdje može biti gubljenje vremena i umjesto da dobijemo nagradu i sevabe za ono što sjedimo ovdje i boravimo i trudimo se, to može da nas košta i da zato dobijemo neke grijeha.

UVJETI ZA STICANJE ZNANJA

1. Ihlas (iskrenost u nijjetu)

Prvi i najvažniji od uvjeta je ihlas (iskrenost) u nijjetu i nemiješanje tog nijjeta s bilo čim što bi ga moglo narušiti bilo da se

radi o rija'u ili o želji za kakvim eksponiranjem ili oholosti, bilo da se radi o bilo kojoj bolesti koja narušava čovjekove nijete. Kao što kaže Allah dželleša'nuhu: *"I Mi ćemo pristupiti djelima njihovim koja su učinili i u prah i pepeo ih pretvoriti."* (El-Furkan, 23. ajet)

وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا ﴿٢٣﴾

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem u poznatom hadisu kaže: *"Da je prvi čovjek sa kojim će biti potpaljena džehennemska vatra između ostalih i učenjak koji je tražio znanje, pa će doći pred Allaha dželleša'nuhu, a On će ga upitati: 'Zbog koga si tražio to znanje?', - a on će reći: 'Zbog Tebe moj Gospodaru.', - a On zna njegove nijete i šta je želio sa tim znanjem, pa će mu reći Allah s.v.t.: 'Slagao si, tražio si to znanje da bi se reklo da si učen, te će biti, utječemo se Allahu od toga, na licu odvučen do Džehennema i bačen u njega.'"*

Kaže Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: *"Ko bude tražio znanje kojim se traži Allahovo zadovoljstvo, a bude ga tražio radi neke dunjalučke koristi na Sudnjem danu neće osjetiti ni miris Dženneta."*

Ovo bi bila kratka napomena prvo nama, a onda i vama radeći po ajetu u kojem kaže Uzvišeni: *"Opominji, opomena će koristiti vjernicima."* (Ed-Dariat, 55. ajet)

وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ يُتَنَفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾

Učenjaci su knjige uglavnom počinjali hadisom: *"Doista se djela vrednuju prema nijjetu..."* Muttefekun alejhi

2. Takvaluk (bogobožnost)

Drugi uvjet koji je također bitan, je bogobožnost kroz činjenje onoga što je Allah dželleša'nuhu naredio i ostavljanje onoga

što je On zabranio. Kaže Allah dželleša'nuhu: "...*bojte se Allaha i Allah će vas podučiti.*" (El-Bekara, 282. ajet),

وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْئًا

također kaže Allah dželleša'nuhu: "*O vjernici, ako se budete Allaha bojali, On će vam sposobnost darovati pa ćete istinu od neistine moći rastaviti i preko ružnih postupaka vaših će preći i oprostiti vam. – Allahova dobrota je neizmjerena.*" (El-Anfal, 29. ajet),

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ

سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

odnosno dat će vam svjetlo kojim ćete moći jasno rastavljati istinu od zablude.

Traženje znanja, ukoliko ne bude protkano bogobojažnošću i radom, te ostavljanjem onoga što se nauči da je loše, u najmanjem slučaju je gubljenje vremena, a može biti puno gore od toga, tj. može biti činjenje onoga što će čovjeka odvesti u vatru. Mi u našem svakodnevnom životu vidamo one za koje se tvrdi da su učenjaci, međutim, oni u suštini sliku islama samo ocrnjuju, samo je pred ljudima prikazuju lošom i za njih se ne može reći da su učenjaci. Neke najosnovnije stvari iz islama jednostavno preskaču i zaobilaze, pa kako onda da putem njih dođe do prosperiteta islama, a oni drže mjesta odakle se govori o islamu itd. Dakle, ovo znanje i bereket od čovjeka neminovno odstranjuju grijeha i grijese, a ovo znanje ne može dobiti onaj ko griješi, kao što reče imam Vaki' ibn Dzerrah imamu Šafiji kad je upitao zašto ne može da uči, na što mu je odgovorio: "*Nauka je Allahovo svjetlo, a Allahovo svjetlo ne može dobiti grješnik.*" Dakle, mi kao učenici i tražitelji Allahova

dželleša'nuhu svjetla ne smijemo sebi dozvoliti ni najmanje, ni najsitnije grijehe i ne smijemo te grijehe omalovažavati, jer kažu selefi: *"Ne gledaj u to koliko je mali grijeh koji činiš, nego gledaj u to koliko je velik Onaj prema Kome činiš taj grijeh."* Pa se pripazimo grijeha koji su mali, a koji čovjeka mogu odvesti u veliku fitnu, pa da onda padne na njemu.

3. Sabur (strpljenje)

Treći uvjet je strpljenje (sibur). A šta je to sibur? Sibur je neminovnost za svakog onog koji nešto želi, bilo da se radi o dunjalučkim ili ahiretskim stvarima, pa kako je tek onda za čovjeka vjernika koji želi da nauči Allahovu dželleša'nuhu vjeru. Dakle, put traženja znanja potrebuje za velikim saburom, jer on nije nimalo jednostavan, naprotiv taj put je težak i potrebuje za saburom i samosavladavanjem u lijenostima, teškoćama i situacijama kad je čovjek umoran itd. I sigurno na ovom putu čovjek mora založiti velika djela; svoje vrijeme, novac, živce, zdravlje, sve to čovjek mora založiti da bi postigao cilj. Ako budemo iščitavali životopise naših prethodnika koji su nas pretekli u dobru, vidjet ćemo lijepe primjere po ovom pitanju. Neki od njih čak nisu imali novca da putuju da bi naučili, nego bi pješke prelazili stotine kilometara kako bi se sreli sa nekim učenjakom da bi im on prenio samo jedan hadis. Imam Buhari, Muslim, Ahmed i drugi imami su prelazili hiljade kilometara da bi našli jednog učenjaka koji zna jedan hadis od Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, da bi ga čuli od njega, zapamtili, a taj put nije bio nimalo jednostavan i taj put su koristili u osvježavanju onoga što znaju. Spominju učenici imama Buharije da je znao ustajati naveče po petnaest puta, upaliti svijeću i zapisati nešto što mu na um padne u snu od hadisa, čak i dok je spavao razmišljao je o nauci i hadisima i onom čime se bavi.

A o čemu mi to razmišljamo u našim danima i noćima, a imamo sve uvjete: svjetlo, grijanje, sveske, stolove itd. Pojedini od učenjaka spominju da su godišnje trošili desetak dirhema, kao sada kad bi mi rekli da smo za godinu dana potrošili desetak maraka.

Znači nešto simbolično, jako malo, a mi trošimo hiljade i opet nismo zadovoljni.

Navest ćemo vam jedan primjer; imam Hafiz Bakijj ibn Mahled koji je bio "Hafiz Španije" i koji je napisao knjigu "Musned" veću od istoimene knjige imama Ahmeda, dok je tražio znanje godinama je jeo listove kupusa koji se bace na pijaci. Kad je preselio iz Španije u Irak da se sretne sa imamom Ahmedom i da od njega uči, našao je imama Ahmeda u iskušenju. Tadašnji vladar je zabranio imamu Ahmedu da priča o islamu i odredio mu je kućni pritvor, no Hafiz se dosjetio jedne varke kako da iskoristi znanje imama Ahmeda. Oblačio bi se u odjeću prosjaka i svaki dan je išao i kucao na vrata imama Ahmeda, pa kad bi on izašao on bi zatražio hadis ili šta od znanja i tako je radio svakodnevno, te je na taj način naučio puno od imama Ahmeda.

Dakle, uprkos tome što imamo idealne uvjete za učenje i traženje znanja mi se ne okorištavamo od tog, nego trošimo svoje vrijeme uzalud.

Molimo Allaha dželleša'nuhu da nas opskrbi ihlasom, saburom i bogobojaznošću, te da u nas ubaci veliku brigu kako da pristupimo ovom velikom djelu kojeg smo počeli, te da nas nauči onom što će nam koristiti, On je kadar da to učini, On je Taj koji se odaziva našim dovama i nema snage niti moći bez Njega.

Nastavićemo sa ovim kratkim napomenama o učenju znanja i zašto učeniku treba sabur. Prije svega, jer je traženje znanja veliki ibadet, a svaki ibadet potrebuje za saburom. Svaki ibadet u sebi sadrži tegobu, poteškoću i neku vrstu obaveze (koju čovjek može izdržati). Duša čovjekova teži ka rahatluk, odmoru, opuštanju itd., a ibadet je suprotan od toga. Dakle, čovjekova ga duša sprječava da bude saburljiv. Sve što je ibadet vredniji i na većem stepenu kod Allaha dželleša'nuhu i više ga vrednuje i veću nagradu daje za njega, sve je teže dušu nagovoriti na njega, sve se više otima, odbija itd. Traženje znanja je jedan od najvećih ibadeta, jedna od stvari koja najviše približava Allahu dželleša'nuhu, i iz tog razloga čovjekova duša bježi od njega. Traženje znanja koje ne slijedi djelo, je poput

drveta koje ne daje plodove ili poput onoga koji kopa rupu u vodi. Svaki ajet, hadis, svaka stvar koja se nauči treba da se sprovede u praksu, u protivnom ima grijeh povodom toga. Pa ako se čovjek boji Allaha dželleša'nuhu, neće dozvoliti da nauči nešto, a da se zatim okrene od toga. Ako to uradi onda se nalazi u velikoj opasnosti i bolje mu je da ostavi ovaj put i da ne uči.

Aiša radijallahu anha je vidjela jednog čovjeka kako traži znanje, uči, trudi se itd., međutim, njegov ibadet nije potpun, imao je propusta, kao npr. ima ružan ahlak, pa mu je rekla: "Šta je s tobom? Skupljaš dokaze protiv sebe kod Allaha dželleša'nuhu!" Dakle, onaj ko skuplja šeri'atsko znanje, uči ga, ako ga ne sprovodi u praksu skuplja dokaze protiv sebe na Sudnjem danu.

I ne samo to, nego to znanje potrebuje i za trošenjem, tako što ćemo podučiti onog ko ne zna ili što ćemo odvratiti onoga ko je skrenuo, upozoriti onoga ko je u nemaru, tako što ćemo ljude podučavati onome što ne znaju. Iz svih ovih razloga zaključujemo da traženje znanja nije nimalo jednostavno, da traženje znanja nije stvar koju može raditi svako, jer rekli smo da je nepohodno da čovjek bude jak, odlučan, čvrst, da se pri njemu nalaze mnoge osobine kako bi mogao da se nosi sa iskušenjima koja ga čekaju na putu traženja znanja.

Obzirom da je vrijednost znanja neprocjenjiva, kako za jedinku, tako i za komplet zajednicu, kroz to što ta jedinka utiče na sve, šejtan ne ostavlja čovjeka koji traži znanje nego, koristi sve metode kako bi čovjeka odvratio od ovoga puta, kako bi mu ga omrzio i sl., jer je znanje svjetlost i vatra. Svjetlost koja osvjetljava tmine šejtanovih spletki i vatra za njegove šubhe i lukavstva koja priprema čovjeku. Razlog je taj što je znanje jako opasno po šejtana, pa ne dozvoljava da se ono širi i tjera ljude od toga i sl. U jednoj predaji stoji da je jedan učenjak teži šejtanu od hiljadu pobožnjaka. Ova predaja ima svoju sliku u našem životu, jer je mnoštvo pobožnjaka koji su u zabludi i druge odvođe za sobom. To možemo vidjeti u poznatom hadisu kad je ubica devedeset devet ljudi došao kod pobožnjaka da ga pita šta da radi i da li za njega i njegovu

situaciju postoji rješenje, pa mu je ovaj u svom neznanju odgovorio da ne postoji rješenje, te je i njega ubio, a zatim otišao do učenjaka i pitao ga isto pitanje, a on mu je odgovorio znanjem, rekavši mu da ide u tu i tu zemlju, gdje su dobri ljudi i tamo učini tevbu, i time mu dao rješenje za njegov problem.

Mnoštvo je hadisa koji govore o vrijednosti učenjaka nad pobožnjakom. U jednom od njih se kaže da je prednost alima nad pobožnjakom, kao prednost Poslanika sallallahu alejhi ve sellem nad najslabijim ashabima, a u hadisu kojeg bilježi Tirmizi se kaže: *"Prednost učenjaka nad pobožnjakom je kao prednost Sunca nad ostalim zvijezdama."* Kaže Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: *"Ko se uputi putem traženja znanja, Allah će mu olakšati put do Dženneta."*

Ovim što smo kazali nije nam bio cilj da vas preplašimo i da vas rastjeramo, pa da kažete ovo je teško, naprotiv, željeli smo da vam predstavimo realnu sliku i da vas upoznamo kako to izgleda, te da ovo sjedenje ne bude gubljenje vremena.

Molimo Allaha dželleša'nuhu da se okoristimo od ovoga i da ovo bude dokaz za nas, a ne protiv nas na Sudnjem danu.

OPŠTI UVOD U AKIDU

1. Definicija akide

Akida je vjerovanje u skup gajb stvari, koje su nam naređene da vjerujemo u njih, čvrsto i bezrezervno, kao što je vjerovanje u Allaha, meleke, poslanike, Sudnji dan itd. Riječ akida znači nešto što se u srcu prihvata bez sumnje, sa potpunim ubjeđenjem. Nauka o akidi bavi se dokazivanjem vjerskih ubjeđenja kroz šeri'atske i razumske dokaze. Šeri'atski dokazi su osnov na kojima se ona gradi, a potom se ona učvršćuje na razumskim dokazima. Međutim, sljedbenici novotarija su promijenili ovaj raspored i zapali u mnoštvo zabluda. Njihova osnova bila je nauka ilm-ul-kelam.

2. Druga imena ove nauke a)

Iman

To je zbog toga što akida jeste iman. "Oni koji vjeruju u gajb." (El-Bekare, 3. ajet)

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ

Osnova ove nauke je predanost, pokornost i bezrezervno prihvatanje onoga što je vezano za vjeru.

b) Tevhid

Zato što je tevhid suština (najvažniji dio) i izvor ostatka akide. Jer su riječi tevhida (la ilahe illallah) kao drvo, a iz njega rastu ostale grane.

c) Usulud-Din (temelji vjere).

d) Es-Sunne

Ova riječ se koristi u mnogim kontekstima i značenjima. Opšte značenje Sunneta je život i praksa Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem do najsitnijih detalja. Dakle, sve ono i tajno i javno. Najbitniji dio je onaj unutarnji, tj. da čovjek bude na onome na čemu je bio Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem. Novotari akidu nazivaju ilmul-kelam (nauka o govoru). Oni sami za sebe kažu da izučavaju govor ili nauku o govoru. Ona je kod selefa bila nepoznata, a kada se pojavila svi su je imami, a i kasniji ispravni učenjaci kritikovali, zato što je ona otvorila vrata novotarijama, zabludama i iskrivljenjima u akidi. Ovi naučnici (ilmul-kelama) su pokušavali da ujedine čisti vahj i izmišljotine i razmišljanja filozofa. Tako je došlo do miješanja istine i zablude. A nakon istine nema ništa drugo osim zablude. U istu grešku zapadaju i naši savremenici, koji pokušavaju da objedine islam i demokratiju, ili kao što je to bilo 50.-60.-tih god. kad se govorilo: 'Islam je isto što i komunizam,' i sl., što je svakako zabluda. To je išlo dotle da neki čak kažu da je islam sekularizam.

3. Propis učenja akide

Obaveza svakog mukellefa (šeri'atski punoljetna i sposobna osoba) je da spozna akidu i da spozna Allaha dželleš'anuhu.

Kaže Allah dželleša'nuhu: "*Znaj da nema boga osim Allaha...*" (Muhammed, 19. ajet),

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

a zatim da poznaje Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem i da vjeruje u njega i njegovu iskrenost po pitanju poslanstva i da zna mudrost njegova (svog) stvaranja na ovom svijetu, da zna gdje će završiti nakon smrti itd.

Ova nauka ima neke stvari koje su fardi-ajn svakom muslimanu (to je da svaki musliman poznaje akidu u njenim okvirima da bi time izgradio ispravno vjerovanje u kojem nema grešaka i zabluda), a ima stvari koje su fardi-kifaje, tj. ako ih poznaju neki sa ostalih spada obaveza, a to su detalji pitanja koja nisu opštepoznata i sl. (Npr. ko nema uslove za obavljanje hadždža, ne mora učiti propise obavljanja hadždža, ali mora vjerovati da je obavezan.)

4. Važnost i ugled ove nauke.

Ova nauka je najuglednija islamska nauka uopšteno, to zbog važnosti tema i pitanja kojima se bavi, veže se za Allaha dželleša'nuhu, Njegova imena i svojstva, i za poslanike, Njegov govor, Knjige, meleke, Sudnji dan, kada i kader.

Ne postoje važnija pitanja od ovih pitanja. Važnost ove nauke se očituje i u koristima koja proizilaze iz nje. Između ostalih su:

a) Spoznaja Allaha dželleša'nuhu i Njegovih imena, svojstava, prava itd.

b) Ispunjenje tevhida i apsolutne pokornosti Allahu i izbjegavanje širka i ostalih zabluda od kojih su najopasnije novotarije.

c) Povećanje jekina u čovjekovom srcu, straha od Allaha dželleša'nuhu, ljubavi i sl.

d) Ispravljanje pogrešnih ubjeđenja i vjerovanja koja su se uvukla u naš razum.

e) Odbrana Allahove dželleša'nuhu vjere i borba protiv Njegovih neprijatelja među kojima su mušrici, ateisti, munafici i dr.

f) Ostvarenje sreće na dunjaluku, jer iman ima slast i onaj ko je nije iskusio veliko ga je dobro prošlo, i uspjeha i spasa na Ahiretu.

Kao što kaže jedan od selefa: *"Kad bi kraljevi i njihovi sinovi znali kakvu slast osjećamo u ibadetu, borili bi se protiv nas sabljama da nam to oduzmu."*

Kaže ibn Tejmiđe: *"Allah ima Džennet na dunjaluku, ko ne uđe u njega neće ući ni na Ahiretu."* Džennet na dunjaluku je slast imana.

5. Izvori islamske akide

Akida je izdefinisana i nema mjesta idžtihadu niti mišljenjima, a jedini izvor je vahj (Objava). Objava kao što znamo svodi se na Kur'an i Sunnet. Ovo je zbog toga što o Allahu dželleša'nuhu niko ne zna više od Njega Samog. Kaže Allah dželleša'nuhu u suri El-Bekare, 139. ajet: *"Reci: 'Znate li bolje vi ili Allah?'"*

قُلْ أَتَحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ

Isto tako o Allahu dželleša'nuhu, poslije Njega, ne zna niko bolje od Njegovih poslanika. Iz tog razloga ih Allah dželleša'nuhu hvali i kaže u suri Es-Saffat, 180.-182. ajeta: *"Veličanstven je Gospodar tvoj, Dostojanstveni, i daleko od onoga kako Ga predstavljaju oni! I mir poslanicima i hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova!"*

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿١٨١﴾

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨٢﴾

To je zbog toga što poslanici najdostojanstvenije obožavaju Allaha i što su najbogobojazniji. Najbolje znanje o Allahu dželleša'nuhu od svih Allahovih poslanika imao je Muhammed ibn Abdullah.

Akida se bavi gajbom, a gajb ne poznaje niko osim Allaha, a On je neke od Svojih robova upoznao sa nekim od dijelova gajba (to su bliski melec i poslanici).

Mi razumijemo tekstove Kur'ana i Sunneta onako kako su ih shvatili ispravni prethodnici (selefu-salih, ashabi, tabi'ini i oni koji ih slijede do Sudnjeg dana).

Kaže Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: *"Moj ummet se neće složiti na zabludi."*

Neophodno je da akidu shvatimo na spomenuti način iz navedenih razloga:

a) Jer su oni generacija koja je najupoznatija sa Objavom, povodima objavljivanja, derogiranim i derogirajućim ajetima itd.

b) Zato što su oni generacija koja je najupoznatija sa arapskim jezikom.

c) Zato što su oni (selefu-salih) bili najbogobožasniji ljudi nakon Resula sallallahu alejhi ve sellem Ova bogobožnost ih sprječava da iskrive Allahovu dželleša'nuhu vjeru, ili da sakriju neke tekstove, ili da se poigraju sa njihovim značenjima, ili da ih protumače neadekvatno. Novotari nemaju ovu bogobožnost.

d) Ispravni prethodnici su bili originalni i čisti od neislamskih gledišta i stavova. Oni nisu bili uprljani raznim teorijama i stavovima itd.

KO SU EHLI SUNNET VEL DŽEMAT?

1. Sunnet

Jezički, znači način, put bilo da je pozitivan ili negativan. Sunnet u ovom slučaju ima jako velik spektar značenja, a Šeri'at to sužava na praksu Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem Sunnet u šeri'atskim definicijama je u zavisnosti od oblasti kojom se bavi:

a) Kod učenjaka hadisa Sunnet je sve što je pripisano Allahovom Poslaniku sallallahu alejhi ve sellem od riječi, djela, potvrda ili svojstava.

b) Kod učenjaka fikha to je ono što je preneseno od Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, a što nije fard.

c) Kod učenjaka usuli fikha Sunnet je izvor pored Kur'ana.

d) Kod učenjaka akide (to je ono što se nas tiče), to je uputa na kojoj su bili Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem i njegovi ashabi znanjem i djelom, javno i tajno, tj. akida u koju je vjerovao Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem i ashabi, a iz koje proizilaze propisi, adabi, ahlak i sve ostale stvari.

2. Džemat

Jezički, džemat znači skup, zajednicu suprotno od razbijenost i sl.

U Šeri'atu znači skupina ispravnih prethodnika, ashaba i tabi'ina koji su se okupili na jasnoj istini iz Kurana i Sunneta, i svako ko je došao nakon njih, povodeći se za njima i za njihovim ostavštinama, pripada džematu, bilo ih puno ili malo, čak jedna osoba može predstavljati džemat. Kaže Imam Šafija u knjizi "Novotarije": *"Kad je došla naredba obaveznosti džemata u Kur'anu i Sunnetu, pod njom se podrazumijevala obaveznost istine i njeno slijeđenje"*, iako je broj sljedbenika istine mali, a sljedbenika zablude veliki. Zato što je istina ono na čemu je bila prva skupina, Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem i njegovi ashabi, i ne gleda se na mnoštvo sljedbenika zablude nakon njih. Kada je Abdullah ibn Mubarek upitan za džemat, rekao je: *"Ebu Bekr i Omer."* Rečeno mu je: *"Oni su umrli."* Pa je rekao: *"Taj i taj, (i spomenu imena dva velika učenjaka u njegovo vrijeme)."*

Kaže Abdullah ibn Mes'ud radijallahu anhu: *"Džemat je ono što je u skladu sa istinom, pa makar bio sam."* Ima učenjaka, poput Buharije, koji smatraju da je džemat skupina učenjaka fikha i hadisa.

Nema kontradikcije između ova dva stava, jer su učenjaci dokaz protiv ljudi, ako budu iskreno tražili znanje. Između ostalih značenja džemata je i kad se muslimani slože oko odabira šeri'atskog vođe koji sprovodi šeri'atske kazne, pokreće džihad i sl.

Slijeđenje tog džemata u toj situaciji je vadžib, i haram je borba protiv tog vođe i odbijanje pokornosti njemu je razbijanje jedinstva ummeta.

Ehli sunnet vel džemat su sljedbenici onog na čemu su bili Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem i ashabi, oni koji slijede Sunnet i koji su ustrajni na istini, koji izbjegavaju izmišljene novotarije i rasturanje muslimanskog jedinstva, ima ih na svakom mjestu i u svako vrijeme i tako će biti do Sudnjeg dana.

Kaže Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: *"U mom ummetu će uvijek biti skupina koja će biti jasno na istini, neće im nauditi ko im se suprostavi, sve dok ne dođe Allahova naredba, a oni na tom."* Hadis sahih, bilježe ashabu sunnen i ostali

3. Zašto je ovako nazvan?

Nazvani su ovako zato što pripadaju Sunnetu Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, i zato što ga poznaju, i što vode računa o njemu, i zato što ga žestoko štite, i zato što su objedinjeni u njegovom prakticiranju i javno i tajno, i zbog njihove brige o zajednici muslimana. Zbog straha da se ne razbije saff, da ne propadnu žrtve, i zbog brige o džihadu zajedno sa imamima i pokornost istima, dok su ovi pokorni Allahu dželleša'nuhu

4. Drugi nazivi ehli sunneta vel džemata

a) Selefus-Salih

To su imami upute iz tri prva stoljeća islama: ashabi, tabi'ini i tabi-tabi'ini koji su spomenuti u riječima Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: *"Najbolje je ovo moje stoljeće, zatim ono koje ga slijedi."* Bilježi Buhari

Svako ko ih slijedi spada u selefus-salih, bez obzira koliko bio vremenski udaljen od njih. Dok onaj ko se ne slaže s njima u akidi i shvatanjima, nije od njih, pa makar živio s njima.

b) Spašena grupa

Spašena je od zla novotarija i zabluda na dunjaluku i vatre na Ahiretu. To zato što slijede Sunnet Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem i rade po islamu u potpunosti.

U poznatom sahih hadisu se kaže: *"Jevreji su se podijelili na 71 skupinu, kršćani na 72 skupine, a muslimani će se podijeliti na 73*

skupine, i sve će u vatru izuzev jedne.' Upitan je: "A ko su oni?" - pa je odgovorio: "To su oni na čemu sam danas ja i moji ashabi."

c) Pomognuta skupina

Skupina hadisa govori da ima u sklopu ehlu sunneta vel džemata posebna grupica ljudi koja izvršava obavezu džihada na Allahovom putu. Kod te skupine se nalaze povodi za pomoć od Allaha dželleša'nuhu, i konkretni i apstraktni, kao ispravno vjerovanje, zuhd, ahlak, veliko znanje uz snagu i pripremu oružja, obuku, sakupljanje informacija o neprijatelju itd.

d) Ehlul hadis (sljedbenici hadisa)

Ulažu trud u izučavanju hadisa i esera i u prakticiranju istih u njihovom životu te izbjegavaju suprotno od poruka koje se nalaze u njima.

KARAKTERISTIKE AKIDE SELEFA

1. Da je ona od Allaha, i u sebi nema primjesa ljudskih, razumskih rezona.

Ona je svim svojim kako temeljima, tako i granama od Gospodara. Iz tog razloga je bila, a i danas je, jedina ispravna akida, spašena od iskrivljenja, zabluda i novotarija.

2. Čvrstoća i vječnost

To je akida čvrsta, postojana, ne prihvata dodavanja niti oduzimanja, potpuna i savršena, ne treba je mijenjati niti ispravljati, a kako da potrebuje za tim kad je od Mudrog i o svemu Obavještenog.

3. Jasnoća

Zahvaljujući Allahu dželleša'nuhu, to je akida koja je veoma jasna jednostavna za shvatanje svakome, jer u sebi nema komplikacija i nejasnoća, i nema tajnih stvari koje ne poznaju izuzev "određeni veliki ljudi.

4. Njeno slaganje sa fitrom (prirodnom vjerom na kojoj je Allah stvorio čovjeka), kao što se slaže i sa zdravim razumom čistim od bolesti i sumnjičenja.

Islamska akida se slaže sa zdravim razumom, koji je čist od bolesti, šubhi i sl. Bolestan razum je kontradiktoran islamskoj akidi.

5. Ona je izgrađena na potpunoj predanosti Allahu dželleša'nuhu i Njegovom Poslaniku sallallahu alejhi ve sellem

Kaže Allah dželleša'nuhu: *"Tako mi Gospodara tvoga, oni neće biti pravi vjernici dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate i da onda zbog presude tvoje u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete, i dok se sasvim ne pokore."* (En-Nisa', 65.)

فَلَا وَرَيْكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ
بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ

وَيَسْلُمُوا تَسْلِيمًا ﴿١٥﴾

Dakle, mora se pokoriti prvenstveno onome što kaže Allah dželleša'nuhu i Njegov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, što je zapravo značenje riječi islam. Bez ove norme islam jednog insana nije potpun i ispravan. Uprkos tome što je izgrađena na pokornosti i predanosti ona ima dokaze za sva pitanja, počev od vjerovanja u Allaha, Njegovu jednoću, pravo na obožavanje preko vjerovanja u poslanike, Knjige, kader i u Sudnji dan. Možda ima nekih stvari koje zbunjuju razum koji je ograničen, poput pojedinih predznaka Sudnjeg dana, kaburskih iskušenja (azaba) i naslada, Sirata i drugih gajb stvari. Međutim, u razumu ne postoji ništa što bi te stvari apsolutno negirale. Mi kroz hiljade dokaza putem tog istog razuma vjerujemo u postojanje Allaha dželleša'nuhu, te da je On slao poslanike, zatim u iskrenost Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem i samim tim mi se povinujemo onome o čemu nas obavještava On dželleša'nuhu, bez obzira što nam to zabranjuje razum.

6. Sredina u kojoj nema odlaska ni u jednu krajnost niti pretjerivanja.

Kaže Ibn Tejmijje šejhu-l-islam: *"Sunnet je uvijek između dvije krajnosti (novotarije)."* Ehli sunnet vel džemat najbolje

predstavlja sredinu u svim poglavljima akide. U pitanju imana oni su sredina između murđžija koji djela ne svrstavaju u iman, i haridžija koji za činjenje velikih grijeha čovjeka proglašavaju kafirom. Po pitanju Allahovih svojstava ehlu sunnet vel džemat su u sredini između onih koji su pretjerali po pitanju svojstava Allaha dželleša'nuhu, pa Ga poistovjetili sa stvorenjima, to su mušebbihe i onih koji su pretjerali s druge strane i Allahu dželleša'nuhu negirali neka svojstva, ovo su mua'ttile.

7. Zaštićenost od kontradiktornosti

Ona je od o svemu Obaviještenog, kao što kaže: "A da je on (Kur'an) od nekog drugog mimo Allaha, u njemu bi našli mnoštvo razilaženja." (En-Nisa, 82.ajet)

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفُرْعَانُ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا

كَثِيرًا

8. Ona je povod pomoći i nadmoći na dunjaluku i spasa i uspjeha na Ahiretu.

9. Povezanost njenog lanca prenosilaca sa Allahovim Poslanikom sallallahu alejhi ve sellem, plemenitim ashabima radijallahu anhum i onima koji ih slijede u dobru, poput imama mudžtehida.

MENHEDŽ (METOD) SELEFA U PRIHVATANJU AKIDE

1. Allahova Knjiga je izvor izvora, temelj temelja, a sahih Sunnet je slijedi i pojašnjava, razlaže njene cjeline.

Čak i ahad predaje prihvatljive su kao šeri'atski dokaz i niko ih ne može osporiti.

2. Sve što se slaže sa Kur'anom i Sunnetom, ehlu sunnet vel džemat prihvata, a sve što se ne slaže ne prihvataju i odbijaju bez obzira ko to rekao.

Dakle, Ehlu sunnet vel džemat se najviše boje izlaska i davanja prednosti nečemu nad Allahom dželleša'nuhu i Njegovim Poslanikom sallallahu alejhi ve sellem, jer znaju da suprotstavljanje Allahu i Poslaniku sallallahu alejhi ve sellem znači nifak ili kufr.

3. Nema bezgrješna čovjeka pored Poslanika sallallahu alejhi ve sellem

Imami, učenjaci od vremena ashaba pa do današnjih dana nisu bezgrješni. Kao što kaže imam Malik: *"Svačije riječi se prihvataju i odbijaju izuzev riječi onog ko leži u ovom kaburu"*, pokazao je na kabur Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem Dakle, mišljenja, stavovi, idžtihadi učenjaka, ni u kom slučaju ne mogu biti ispred Kur'ana i Sunneta, nego moraju biti podložni istim.

4. Idžma' selefus-saliha (konsenzus–složnost), kod njih je šeri'atski dokaz obavezujući i za druge, jer su oni nakon Resula sallallahu alejhi ve sellem najupoznatiji sa Allahovom dželleša'nuhu vjerom i najbogobojazniji.

Iz tog razloga ono oko čega su se složili po pitanjima vjere, akide itd. je bez greške i niko im se ne može suprotstaviti.

5. Pojašnjenje akaidskih činjenica u potpunosti izbjegavajući kompliciranja i nejasnoće, te mogućnosti iskrivljenja tumačenja.

Zato u mnogo situacija pojašnjenje akide se svodi na ajet ili hadis. Ukoliko ima njihovih riječi, onda ih je veoma malo. Ajeti u Kur'anu su jednostavni i jezgroviti.

6. U njihovoj akidi sve se svodi na šeri'atske termine spomenute u Kur'anu i Sunnetu.

Odbijaju sve vrste termina koji mogu nositi više značenja. Izbjegavaju korištenje izmišljenih filozofskih termina npr. Allahovo ime El-Evvel znači Prvi. U jednom od ajeta se kaže: *"On je Prvi i Zadnji!"* (El-Hadid, 3.ajet),

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

a u Sunnetu se kaže: *"On je Prvi i poslije Njega nema ništa!"* Pa su sljedbenici ilmul-kelama umjesto riječi El-Evvel stavili riječ El-Kadim (Stari) i nisu upotrijebili šeri'atski, nego filozofski termin, jer kada se kaže El-Evvel, to znači da je On uvijek Prvi ili apsolutno Prvi, a kada dođe riječ El-Kadim, to ne znači da je On dželleša'nuhu Prvi.

7. Uzimanje ispravnih dokaza (sahih) za akaiidska pitanja.

Počinju sa Allahovom Knjigom, zatim jasnim Sunnetom, te konsenzusom selefus-salih (idžmaom), zatim eserima od ashaba i imama, velikana ummeta, potom zdravih razumskih dokaza (postoje razumske šubhe, za koje čovjek misli da su dokazi).

U globalu filozofi su upravo te šubhe prihvatili kao osnovu i s njima se suprotstavljali Kur'anu i Sunnetu. Zatim zdrava fitra koja nije izmijenjena, zatim osjetilni realni dokazi. Ovdje vidimo da je osnov Kur'an i Sunnet.

KARAKTERISTIKE EHLI SUNNETA VEL DŽEMATA

1. Žestina u slijeđenju tekstova i esera, u slijeđenju selefa i izbjegavanje svih novotarija, te upozoravanje ljudi na njih, njene nosioce i sljedbenike.

2. Žestina vođenja brige o poznavanju Sunneta Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem i briga o poznavanju njegovih djela, stanja, osobina i sl. Iz tog razloga ga najviše vole, povode za njim i njegovim Sunnetom.

3. Ehlu sunnet su sljedbenici sredine, ne zalaze u bilo koju od krajnosti u svemu; akidi, ahlak, adabu, ibadetu i sl.

4. Ehlu sunnet objedinjuje kompletan islam i znanjem i djelom, tajno i javno. Iz tog razloga se drže čistog, bijelog i jasnog

pravca, čija je noć jasna kao dan, i iz kojeg ne skreće izuzev onaj kome propast predstoji. Uzimaju šeri'atske naredbe i zabrane bezrezervno u rahatluku, kao i u teškoj situaciji, zadovoljstvu i srdžbi i sl.

5. Okupljaju sve šeri'atske dokaze vezane za jednu mes'elu i samim tim jednostavno dolaze do istine, za razliku od raznih sekti, koje na tekstove gledaju zatvorenog oka, pa prihvataju dio a dio odbijaju, što je opasan izvor zablude.

6. Ehlu sunnet vel džemat objedinjuje nauku i ibadet, strah i nadu, oslonac na Allaha dželleša'nuhu i uzimanje za povode, objedinjuje rad na dunjaluku i zuhd prema njegovim nasladama. U svim ovim stvarima dolazi do pretjerivanja u jednu ili drugu krajnost. Onda sekte uzimaju jednu ili drugu krajnost istovremeno zabranjujući onu koju nisu uzeli.

7. Nerazmimoilaženje u temeljima vjerovanja. Zbog toga su njihova vjerovanja po pitanjima temelja vjere jednaka, što ih je zaštitilo od međusobnog proglašavanja kafirima, novotarima, velikim grijешnicima za razliku od sljedbenika strasti i novotara koji se unutar jedne sekte tekfire i proglašavaju novotarima.

8. Izbjegavanje nepotrebne rasprave i razmimoilaženja u vjeri. Izbjegavaju novotare i odriču se pozivača i tvorca novotarija. Izbjegavaju također čula – kazala, te mnoštvo zapitkivanja kao i raspravu o onome što se čovjeka ne tiče, od vjerskih ili dunjalučkih pitanja provodeći hadis: *"Od lijepog islama jednog čovjeka je da ostavi ono što ga se ne tiče."*

9. Boje se izdavanja fetvi da ne bi rekli nešto bez znanja na Allaha dželleša'nuhu, što je jedan od najvećih grijeha. U suštini ovo je jako blisko širku, ili se može kazati da je širk dio govora o Allahu bez znanja. Ashabi i imami selefa su izbjegavali izdavanja fetvi, jer su se bojali odgovornosti za to.

Od karakteristika Ehli sunneta vel džemata je i žestoko provjeravanje vijesti (habera) prilikom prihvatanja i prenošenja dalje, veliki emanet kod rada sa šeri'atskim tekstovima i riječima učenjaka i njihovim stavovima, kao i riječi onih koji su im se suprotstavili od

novotara i sl. Iskrenost, emanet i pravda moraju postojati i sa prijateljima i sa neprijateljima, kao što kaže Allah dželleš'nuhu: *"O vjernici, dužnosti prema Allahu izvršavajte i pravedno svjedočite! Neka vas mržnja koju prema nekim ljudima nosite, nikako ne navede da nepravedni budete!..."* (El-Ma'ide, 8. ajet)

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا كُوْنُوْا قَوَّٰمِيْنَ لِلّٰهِ شُهَدَآءَ بِالْقِسْطِ ۚ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ
شَتَانُ قَوْمٍ عَلٰٓى اَلَّا تَعْدِلُوْٓا اَعْدِلُوْٓا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى وَاتَّقُوا اللّٰهَ

Od metoda nevjernika je da dodaju i lažu, izvrću i potpuno mijenjaju riječi, bilo da se radi o riječima našeg Poslanika p, ashaba, učenjaka i ovako također postupaju i novotari, za razliku od ehli sunneta koji pravedno prenose vijesti.

10. Ne žure u donošenju stavova, kao i proglašavanju određenih ljudi kafirima ili novotarima i optuživanju ljudi na osnovu mišljenja.

11. Vode veliku brigu o stvarima muslimana, jer znaju da onaj ko ne vodi brigu o stvarima muslimana nije od njih. Isto tako objedinjavaju muslimane na dobru.

12. Imaju potpuni *el-vela* samo na osnovima istine, to znači ljubav, privrženost, pomaganje itd. Oni nemaju *el-vela* ni prema kome osim na osnovima vjere i ne drže se fanatično nijedne grupe, mezheba, džemata i sl., nego se fanatično drže istine i džemata muslimana u njegovom izvornom značenju. To je džemat koji diže zastave Kur'ana i Sunneta, drži se upute selefus-saliha, i bori se na tom putu daleko od imena i praznih deviza.

13. Vode računa o čistoći duše i zdravlju srca od bolesti. Rade na zadovoljavanju Allaha ﷻ u svakom vremenu, šta god to vrijeme tražilo i sadržavalo. U vrijeme džihada oni su ratnici, u noćima oni su pobožnjaci, ako postoji potreba za njegovim znanjem i njegovim širenjem oni su učenjaci i daije. Ako se prošire grijesi, novotarije, razvrat i sl. oni rade na njihovom sprečavanju.

14. Ehlu sunnet su najkorisniji ljudima, najmilostiviji ljudima, kao što kažu učenjaci; poznaju istinu i milostivi su prema stvorenjima (najviše čine dobročinstva ljudima), najviše vode brigu o tome da okoriste ljude bilo dunjalučki, bilo ahiretski, najviše podnose ezijećenja od ljudi i najstrpljiviji su u pozivanju istini.

OPASNOST NOVOTARIJE U VJERI

Definicija: Novotarija je novouvedena stvar u vjeru, suprotna istini koja nam je došla od Allahovog Poslanika sllallahu alejhi ve sellem, bilo da je znanjem ili djelom, kao produkt šubhe ili svidanja određene stvari.

VRSTE NOVOTARIJA

Dijele se na dvije velike vrste:

1. Novotarije u običnim dunjalučkim stvarima (auto, telefon, oružje, mikrofoni i sl.).

Osnova kod ovih novotarija je da su halal, osim ako ima nešto što vodi u zabludu, šubhu ili slično (TV i sl.)

2. Novotarije u vjeri

One su opasne i u Šeri'atu su jako nepoželjne i haram su, jer osnova u vjeri je da se ne improvizuje i da je vjera upotpunjena i usavršena.

Ove novotarije se dijele na dvije vrste:

a) novotarija u ubjeđenju (akidi) poput irdža', ši'izma, haridžija i sl.

b) novotarije u djelima poput namaza želja, mevluda, posta na suncu i stojeći i slično.

Sve ove novotarije su haram. Međutim, postoji velika razlika među njima. Ima novotarija koje su kufr i koje izvede iz islama, poput nekih sekti među ši'jama koje pretjeruju, idu u krajnost. Među ši'jama ima nekih koji obožavaju Aliju radijallahu anhu, ili novotarija panteizma (jednoća postojanja) koju zagovaraju neke sufije, dakle ekstremni dio sufija. Postoje novotarije koje vode ka širku: poput

građenja kubeta nad kaburovima mauzoleja i njihovo veličanje, obavljanje namaza u takvim mjestima. Postoje novotarije koje su zabluda u akidi i opasna iskrivljenja poput novotarije irdža'a, zatim ilmul-kelama. I ima novotarija koje su veliki grijeh, poput novotarija u djelima, zikru i slično. Naravno, ne mogu se poistovjetiti oni koji slijede te novotarije sa onima koji su ih izmislili. Postoji velika razlika u davanju hukma o novotarima. Postoje novotari koji su u svojoj novotariji munafici i otpadnici, a postoje također oni koji su jednostavno pogriješili (o ovome ćemo govoriti kasnije).

OPASNOST NOVOTARIJE PO ISLAM

a) Novotarija je glavni razlog širka.

U Buharijevom Sahihu od Ibn Abbasa radijallahu anhu se prenosi, – komentarišući riječi Uzvišenog u suri Nuh, 23. ajet: *"I rekoše: 'Nikako božanstva svoja ne ostavljajte i nikako ni Vedda, ni Suvaa, ni Jegusa, ni Jeuka, ni Nesra ne napuštajte.'"*,

وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ

وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾

a da je rekao: *"Ovo su imena dobrih ljudi iz Nuhova alejhi selam naroda. Kad su ovi ljudi umrli šejtan je nagovarao Nuhov alejhi selam narod da na mjestima gdje su se oni okupljali izgrade (nisu to bili klasični kipovi) kipove koji će ih na njih podsjećati, da ih zovu imenima ovih ljudi, pa su tako i uradili. Ovi se kipovi u početku nisu obožavali, pa kad su ovi prvi umrli (oni koje je šejtan nagovarao) i kad je ovo zaboravljeno, ovi su se kipovi počeli obožavati."*

Kaže imam Ibnul Kajjim: *"Šejtan uvijek obožavaocima kaburova objavljuje da izgrađivanje nad kaburovima i njihovo posjećivanje ulazi u dio ljubavi prema dotičnim umrlim osobama, poslanicima ili dobrim ljudima, i da je dova kod ovih kaburova*

primljena kod Allaha." Zatim ih vodi u drugi stepen, tj. učenje dove na ovim kaburovima, a zatim ih počnu obožavati, potom ih uzimaju kao kipove u pravom smislu, na njih stavljaju i pale svijeće, kite ih, čine tavaf oko njih, dodiruju ih, ljube, obavljaju hadždž kod njih, prinose žrtve itd. Ima ih koji hiljade kilometara pređu da obave "Hadždž," te jedu zemlju oko kaburova, čine zinaluk itd.

b) Novotarija je povod mnogim zabrudama, kao i ulasku u vatru.

Za to ima potvrda u hadisima, jer kaže Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: *"Čuvajte se novih stvari, jer je svaka novotarija zabluda, a svaka zabluda vodi u vatru."* Ovo ne znači da svaka novotarija vodi vječno u vatru.

c) Novotarija je povod ne prilaska Havdu Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem i nemogućnost pijenja iz njega nakon kojeg nema žeđi.

Kaže Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: *"I biće dovedeni pred mene narodi koje poznajem i koje ne poznajem, pa će biti razdvojeno između mene i njih, ja ću reći oni su moj ummet, a bit će rečeno ti ne znaš šta su oni uveli nakon tebe, pa ću reći teško, teško onom ko izmijeni nakon mene."* Bilježi Muslim

d) U uvođenju novotarija je indirektna tvrdnja nepotpunosti Šeri'ata i indirektna potvora na Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem da nije dostavio kompletnu vjeru i da je prevario.

Kaže Uzvišeni: *"Danas Sam vam upotpunio vašu vjeru i blagodat Svoju prema vama ispunio, i zadovoljan Sam da vam islam bude vjera."* (El-Mai'de, 3.)

الْيَوْمَ

أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem nije ostavio nijedan hajr,

a da nije ukazao na njega, ashabe je podučavao svemu, čak i kako će nuždu vršiti.

U Darimijevom "Sunenu" se navodi da je Abdullah ibn Mes'ud radijallahu anhu kad je saznao za grupu ljudi koji su se izdvojili u mesdžid, formirali halke u čiju sredinu je stao čovjek koji im je govorio: "Recite 100 puta subhanallah, recite 100 puta elhamdulillahi, 100 puta Allahu ekber," otrčao i rekao: "Vi ili otvarate vrata zablude ili ste na putu boljem od puta Muhammeda sallallahu alejhi ve sellem" Pa rekoše: "Mi smo htjeli samo dobro." Pa je rekao: "Koliko je onih koji žele dobro, pa ga ne uspiju naći." Kaže ravija tabi'in: "Vidio sam većinu tih da se bore protiv nas na dan Naharavana." (tj. postali su haridžije i borili se protiv ashaba).

e) U širenju novotarije krije se rušenje Sunneta i šeri'atskih propisa,

Kažu predhodnici: *'Nije oživljena nijedna novotarija, a da nije umrtvljen jedan sunnet.'*

f) Novotarija je suštinski razlog razmimoilaženja među muslimanima.

Istinski, ispravan islam je onaj kojeg se drži ehli sunnet vel džemat, pa ako se pojave novotarije, posebno u akidi, to prouzrokuje raspad jedinstva muslimana.

g) Novotarija je suštinski razlog narušavanja lijepe slike islama.

Naravno ovo vodi ka tjeranju ljudi od Allahove dželleša'nuhu vjere kroz bježanje ljudi od iskrivljenja, izopačenih vjerovanja, sujevjerja i sličnog.

PRAVILA U ODGOVORU NOVOTARIMA

a) Šeri'at je potpun i dovoljan da bi se ostvarile koristi Allahovih dželleša'nuhu robova na dunjaluku i na Ahiretu.

b) Svako djelo na kojem nije ova naša stvar se odbija, kao što kaže Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, dakle ne prima se bez obzira koliko se trudio.

Kaže imam Malik: *"Ono što nije bilo vjera u prvom vremenu, nije ni u ovom današnjem"*, a umro je rahimehullah 179. g.p.h., nakon njega su se pojavile raznorazne i mnogobrojne novotarije.

Kao što se u hadisima kaže da se držimo zubima kutnjacima Sunneta hulefair-rašiduna, jer njihovi postupci nisu izlazili iz okvira Sunneta.

c) Svaka novotarija je zabluda, čak iako je ljudi vide lijepom, kao što kaže Abdullah ibn Umer radijallahu anhu.

d) Allah dželleša'nuhu se ne obožava osim onim što je propisao, jezikom Svoga Poslanika Muhammeda sallallahu alejhi ve sellem.

Ovo je značenje našeg šehadeta Muhammedur – Resulullah, a i drugi temelj primanja naših djela je dosljednost u slijeđenju Muhammeda sallallahu alejhi ve sellem.

e) Osnov kod korisnih stvari je da su dozvoljene (halal), a u ibadetima je suprotno i osnova kod njih je da su zabranjene (haram), osim ako postoji šeri'atski dokaz koji dozvoljava da se čine.

f) Lijepi nijjeti bez obzira koliko bili iskreni kod Allaha dželleša'nuhu ne koriste.

Kaže Abdullah ibn Mes'ud radijallahu anhu: *"Koliko je onih koji žele istinu pa je ne pogode."*

g) Umjerenost u Sunnetu bolja je od velikog zalaganja u novotariji.

Neki od selefa kažu: *"Novotaru njegova novotarija prema Allahu dželleša'nuhu povećava samo udaljenost."*

OPŠTA SVOJSTVA NOVOTARA

Novotari se odlikuju određenim posebnim svojstvima koja su u globalu suprotna Ehli sunnetu vel džematu, između ostalih to su:

a) Nepoznavanje istine i slijeđenje strasti.

b) Ostavljanje jasnih dokaza, a slijeđenje sumnjivih dokaza.

Kaže Allah dželleša'nuhu u 7. ajetu sure Ali 'Imran: *"On tebi objavljuje Knjigu, u njoj su ajeti jasni, oni su glavnina Knjige, a drugi su manje jasni. Oni čija su srca pokvarena – željni smutnje i*

svog tumačenja – slijede one što su manje jasni. A tumačenje njihovo zna samo Allah. Oni koji su dobro u nauku upućeni govore: «Mi vjerujemo u njih, sve je od Gospodara našeg!» – A samo razumom obdareni shvaćaju."

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ
وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ
أَتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي
الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ

c) Tumače tekstove onako kako odgovara njihovim strastima.

d) Bore se protiv Sunneta i mrze njegove sljedbenike. Odbijaju sahih hadise koji su suprotni njihovim mišljenjima.

e) Pretjeruju u vjeri u pojedinim dijelovima, a olakšavaju i umanjavaju u drugim. A ima ih koji samo pretjeruju u određenim dijelovima, kao što je to kod haridžija koji samo pretjeruju, za razliku od murdžija koji olakšavaju.

f) Njihova žestoka razmimoilaženja, međusobno neprijateljstvo jednih prema drugima, što onda vodi ka tekfirenju unutar iste sekte.

g) Žestoki fanatizam uz mržnju i neprijateljstvo prema svima koji suprotno misle, što ih normalno vodi u brzi tekfir.

h) Između sebe odaberu čovjeka kojeg proglase bezgriješnim imamom, vođom.

Njegov govor preferiraju nad govorom Allaha dželleša'nuhu i Njegovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, a ako se suprotstaviš njihovom stavu odgovaraju: 'je li ti to znaš bolje od tog šejha'? Svi novotari se svode na isto, srca su im slična kao što to kaže Allah dželleša'nuhu.

OSNOV SEKTI PROIZAŠLIH IZ EHLI SUNNETA

Kod većine učenjaka je pet:

- a) Haridžije.
- b) Rafidije.
- c) Kaderije (pitanje kadera).
- d) Murdžije (iman je dovoljan samo u srcu).
- e) Džehmije (oni su u mnogim pitanjima akide otišli u zabludu).

Kaže Abdullah ibn Mubarek kad je upitan o osnovama sekti koje su proizašle, rekao je da su to ove prve četiri koje smo naveli, a upitali su za džehmije, a on je odgovorio, da to su kafiri.

Stav ehli sunneta spram novotara

Karakteristika ehli sunneta je da se drže sredine u svemu, kao što smo to prije rekli, ljudima sude pravedno, ne žure sa presudama, ne optužuju na osnovu mišljenja, oni su najbolji ljudi prema ljudima, najmilostiviji itd. Polazeći od ovoga njihov stav spram novotarima odlikuje se da:

1) Prave razliku među novotarima koji se okreću prema Kibli, bez obzira kolika im novotarija bila, i između kafira u osnovi, poput politeiste, ehlul-kitabije, ateiste itd. Novotar koji priznaje Poslanika ρ u osnovi (čak iako izgovori ili uradi nešto što je kufr) nije na istom stepenu kao onaj ko zaniječe Poslanika ρ i u pojedinostima i u globalu.

2) Dove Allahu I da uputi novotare i da im se smiluje sve dok se njihov nifak, kufr ne potvrdi.

3) Smatraju da oni koji ne slijede sunnet nisu svi isti:

a) Među njima ima onih koji pogrešno tumače tekstove (ovakvi imaju opravdanje kod Allaha I, a možda čak i nagradu ako su im nijeti ispravni, a nije im pojašnjeno da su u krivu, pa da su se onda

uzoholili i uz inatili, podrazumijeva se ako mu se donese dokaz pa on odbije).

b) Među njima ima neznalica po pitanju tekstova i nisu do njega doprli tekstovi koji govore suprotno od novotarije koju je izmislio.

c) Među njima ima lijenih, onih koji mogu doći do istine, međutim, lijeni su i nemarni, te se okreću novotariji, iz tog razloga oni su nasilnici sami prema sebi.

d) Među njima ima onih koji su dijelom u zabludi i koji smatraju da čine dobro i da se približavaju Allahu I – oni potpadaju pod riječi Uzvišenog: *"Reci: »Hoćete li da vam kažemo čija djela neće nikako priznata biti, čiji će trud u životu na ovome svijetu uzaludan biti, a koji će misliti da je dobro ono što rade?«* (El-Kehf, 103/104. ajet)

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿١٠٣﴾ الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾

e) Među njima ima onih koji pri sebi imaju neke vrste kufra ili širka, a da to i ne znaju.

f) Među njima ima munafika koji novotariju koriste da bi jeli bespravno imetak ljudi ili da bi rušili Islam.

4) Kao što ehli sunnet pravi razliku između novotara isto tako pravi razliku između novotarija (o ovome smo govorili kad smo spominjali vrste novotarija), ovdje se moramo vratiti na pravilo ehli sunnet vel džemata po pitanju tekfira (proglašavanju kafirom) određenih osoba, to je razlika između općeg hukma (propisa) i hukma prema jednoj određenoj osobi. Možemo za određenu novotariju kazati da je kufr (što ona i jeste), međutim, nije svako ko je prihvati i

uz vjeruje kafir. Određenu novotariju možemo okarakterizirati kao zabludu ili grijeh, međutim, isto tako nije svako ko je uz vjeruje ili prakticira u zabludi, kafir i slično. Određenoj osobi se ne može pripisati kufr sve dok se kufr ili zabluda javno ne ispolji, ili da je novotar i slično – sve dok se ne ispune uvjeti i dok se ne otklone zapreke, dok se ne ukloni svaka sumnja i dok se ne donese argument protiv.

5) Uz sve to obaveza ehli sunneta je da nakon pozivanja novotara u istinu, ako se ne odazovu i uz inate, da upozore Ummet od njihova zla i da ispoljavaju sunnet svim mogućim načinima i sredstvima i da se suprotstavljaju neprijateljstvu novotara, sve ovo u okvirima mudrosti i pridržavanja pravde i emaneta (nećemo dodavati niti oduzimati na njihove riječi, ili lagati na njih). Moramo voditi računa o postepenosti, moramo poznavati koristi i štete, u Šeri'atu je preče otklanjanje štete, nego pridobijanje koristi, ovo se posebno akcentira na vrijeme kad je sunnet jak, opće poznat, kad je Šeri'at prakticiran, kad postoji vođa muslimana, kad je kadija (sudija) sljedbenik ehli sunneta (ovdje razumijemo učenjake koji upozoravaju na izbjegavanje rasprave sa novotarima – ovo se odnosi na sadašnje vrijeme), međutim, ako su ehli sunnet malobrojni, potlačeni, sunnet nepoznat kao u današnje vrijeme ovdje kod nas, odgajat ćemo ljude postepeno, podučavati ih sunnetu i graditi čvrst saff – nećemo govoriti bespotrebno, niti postupati naivno, da nas novotari ne bi napali. Da li ćemo ostaviti raspravu sa novotarima? Dakle, pozivat ćemo ih mudro, postupati blago prema njima, ostavljajući raspravu na grub i žestok način.

6) Onaj ko skriva svoju novotariju ehli sunnet ga gleda različito od onog koji je ispoljava i koji ustrajava na njoj, isto tako pravi razliku u odnosu prema običnom čovjeku naspram da'ije, tj. pozivača u novotariju. Što se tiče prvog; na grešku će mu se ukazati tajno, posavjetovat ćemo ga blago i sakriti njegovu mahanu, jer je njegova šteta svedena na njega, dakle sam sebi šteti, za razliku od drugog čija šteta utiče i na druge zbog čega se na njega ukazuje javno, a ponekad će biti i kažnjen onim što će možda spriječiti

njegovu novotariju poput; izoliranja, progonstva, ne klanjanja za njim, ne prihvatanja njegovog svjedočenja, čak zatvaranja (ako ima halifa). Izolacija novotara je propisano ako se ispuni sljedeće:

a) Ihlas kod nas, dakle ne izoliramo ga ni zbog čeg drugog do zbog Allahovog I zadovoljstva.

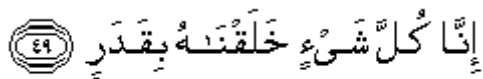
b) Da ova izolacija ostvaruje neku šeri'atsku korist, a to je da se njome oživljava sunnet i uništava novotarija ili nada da će se taj novotar vratiti sunnetu kroz tu kaznu, ili odvrćanje običnih ljudi da se ne povedu za njim. Međutim, ako iz te izolacije može proizići veće zlo poput: razdora među muslimanima, ili da taj novotar poveća svoje zlo, ili da to vodi ka još većem otuđivanju sljedbenika sunneta, jer su recimo u osnovi malobrojni, izolacija može biti zabranjena. Šteta je veća od koristi. Ovaj šeri'atski propis povodom svega navedenog u današnje vrijeme u Bosni ne ostvaruje koristi koje su predviđene, samim tim njegovo provođenje se prolongira, a Allah I opet najbolje zna.

Upoznavanje sa ruknovima imana

(Pogledaj u knjigu *Iman*, str.15.)

a) U suštini pet je ruknova imana, jer iman u kader dobra i zla se ne odvaja od imana u Allaha I (veže se za tewhidur-rububijje i tewhidul-esmai ves-sifat); Allahov Poslanik ρ ga posebno spominje u hadisu od Džibrila υ, da bi potvrdio njegovu važnost, kaže Ibn Abbas τ: "*Iman u kader je sistem tewhida.*" – tj., a ako neko zaniječe kader poremetio je ili narušio kompletan iman.

b) Između mnogih kur'anskih ajeta koji govore o kaderu izdvajamo ajete: "*Mi smo sve stvorili sa kaderom.*" (El-Qamer, 49.)

Zatim: "I sve stvorio i precizno ga odredio." (El-Furqan, 2. ajet)

وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ وَتَقْدِيرًا

c) Riječi pisca: "Zato ničiji iman nije potpun niti primljen sve dok čovjek ne bude vjerovao u šest spomenutih temelja imana na način koji je označio Kur'an i Sunnet Allahovog Poslanika p." – ovo je dokaz važnosti slijeđenja selefa povodom imana u ove temelje, jer mnoštvo sekti i grupa tvrdi da vjeruje u ove temelje, međutim, to su samo tvrdnje bez dokaza, jer ne slijede put Kur'ana i Sunneta kojim je išao selefu salih.

d) I riječi pisca: "A ko zaniječe išta od njih, izašao je iz imana i postao nevjernikom." Neophodno je dakle kazati da se ovdje izuzimaju oni koji su tek primili Islam, te oni koji su u mjestu u kojem preovladava džehl.

Značenje imanauAllahaI

(Pogledaj u knjigu, str. 17.)

a) Kroz riječi pisca možemo shvatiti da iman u Allaha I sadrži dvije stvari:

1) Potvrda rububijjeta i lijepih imena, i potpunih svojstava, i potvrda prava na uluhijjet jedino Allahu ﷻ.

2) Negacija svega ovoga od bilo koga drugog.

b) Ima učenjaka koji ove vrste tewhida skraćuju na samo dvije:

1) Tewhid spoznaje i potvrde (teoretski tewhid).

- Tewhidur-rububijjeta.

- Tewhidul-esmai ves-sifata.

2) Tewhid namjere i traženja (praktični tewhid), tj. tewhidul-uluhijje.

Tewhidur-Rububijje

1) Globalno značenje: to je čvrsto uvjerenje da je Allah I Gospodar svega i da nema drugog gospodara.

2) Pojašnjenje:

a) Riječ *Rabb* u arapskom jeziku; kad se kaže *rabbul-bejti*, to znači; vlasnik i Upravitelj kuće, a kad se kaže *Rabbul-alemine*, to znači; Gospodar svih svjetova, svih stvorenja i upravitelj svima njima.

b) Iz ovog jezičkog značenja uzeto je šeri'atsko značenje.*

3) Pojašnjenje Kur'ana o ovoj vrsti tewhida. Allah I je o ovoj vrsti tewhida govorio puno i jasno, možemo kazati da nema sure ili stranice u Kur'anu u kojoj nema spomena ovog tewhida od početka do kraja Mushafa, dakle od riječi elhamdulillahi rabbil-alemin do riječi: "*Reci: Utječem se Gospodaru ljudi,*" a također, i u prvim ajetima sure El-Alek koji su Poslaniku p poslani: "*Uči u ime Gospodara, tvoga koji stvara.*"

4) Važnost ove vrste tewhida.* Ako je tewhidur-rububijje, temelj tewhidul-uluhijjeta i tewhidul-esmai ves-sifata, on je samim tim temelj kompletne vjere.

5) Bez obzira na njegovu važnost i vrijednost, sam po sebi nije dovoljan; nije dovoljan da bi se čovjek spasio na Sudnjem danu.

Napomena: Čovjek koji priznaje Allaha I za Gospodara, ali Mu čini širk u 'ibadetu, jasan je dokaz da je njegovo vjerovanje u tewhid nepotpuno i neispravno, jer da je njegovo vjerovanje ispravno

ne bi činio širk Allahu I u 'ibadetu i zbog toga takvo vjerovanje neće biti primljeno na Sudnjem danu, niti će ga spasiti Džehennema.

* (Pogledati u knjizi *Iman* na 20. str. do riječi: "A što se tiče onih koji priznaju...")

* (Prijevod 106. ajeta sure Jusuf u knjizi *Iman*, str. 20. nije ispravan!)

* (Pogledaj str. 18. do riječi "i da Mu se u svemu tome niko ne pridružuje").

* (Knjiga str. 18. od riječi on je kao temelj ostalim vjerovanjima do u Svome govoru i Svojim djelima.)

6) Vjerovanje u Allahov ﷻ rububijet je prirodna stvar:

a) Zbog toga Allah ﷻ ne govori mnogo u Kur'anu o dokazima Njegovog postojanja, jer zdrava ljudska priroda ne samo da potvrđuje postojanje Allaha ﷻ, nego potvrđuje i obavezu činjenja 'ibadeta samo Njemu, što znači da zdrava priroda, zdrava fitra potvrđuje i tewhidul-uluhijje. Kao što kaže Allah ﷻ: "*Ti okreni svoje lice pravoj vjeri, prirodnoj vjeri po kojoj je Allah stvorio ljude – nema promjene u Allahovom stvaranju – to je istinska vjera.*" (Er-Rum, 30. ajet)

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا
تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾

Postoji jedan fenomen kojeg su otkrili učenjaci vjera i historije, a također i nauka koja se zove antropologija (većina njih nisu muslimani, naprotiv oni su ateisti), a taj fenomen jeste, da su svi narodi, prvi i posljednji – pripadali oni knjizi ili bili mušrici – vjerovali; svi su imali vjeru.

b) Ovdje postoji jedna šubha (sumnja) koja glasi: *"Ako je usmjeravanje ka Allahu ﷻ u 'ibadetu prirodna stvar, zašto se onda desio širk i zašto su ljudi uzeli druga božanstva mimo Allaha I?"* Odgovor na ovu sumnju: *"Osnova u prirodi svakog čovjeka jeste 'ibadet Allahu ﷻ, međutim, čovjeka okružuju mnoge stvari koje ostavljaju traga na njega, kao što su: porodica, društvo, škole i često puta to bude uzrok skretanja s prirodnog puta."* Na tu stvar je skrenuo pažnju Poslanik ﷺ u sahih hadisu rekavši: *"Svako dijete se rodi čiste fitre u prirodnoj vjeri, pa ga roditelji učine židovom, nasranijom ili međžusijom."* I nije rekao da ga učine muslimanom, jer je on po prirodi musliman.

c) Druga sumnja: *"Ako bi dijete kad se rodi odvojili, od svih ovih stvari koje smo nabrojali, da li bi ono ostalo u čistoj vjeri?"* Odgovor je: *"Ni u ovom slučaju; čovjek ne ostaje bez vanjskog djelovanja, jer šejtan stalno zavodi čovjeka i udaljava ga od pravog puta."* Poznato je da je najveći šejtan uzeo ugovor i zavjetovao se da će zavoditi ljude do Sudnjeg dana, rekavši: *"Tako mi Tvoje veličine, ja ću ih zavesti sve, osim među njima, robova Tvojih iskrenih."* Hadis kudsī u kome kaže Resul ﷺ da je Allah ﷻ rekao: *"Stvorio sam Svoje robove u ispravnoj vjeri (prirodna vjera), pa su im prišli šejtani i udaljili ih od te prirodne vjere."*

d) Koja je najpoznatija ličnost koja je negirala rububijet i pripisala rububijet sebi naredivši ljudima da ga obožavaju? Faraon, iako je pozivao narod da ga veličaju i slave kao boga, znao je u dubini svoje duše da rububijet pripada Allahu ﷻ, kao što mu je rekao Musa ؑ, o čemu nas obavještava Allah ﷻ: *»Ti znaš da ovo nije dao niko drugi nego Gospodar nebesa i Zemlje, kao očigledna znamenja, i ja mislim da ćeš ti, o faraone, sigurno nastradati.«* (El-Isra', 102. ajet)

قَالَ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا أَنْزَلَ هَٰؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ بِصَآئِرٍ وَإِٔى
لَا أَظُنُّكَ يَنْفِرُ عَوْنٌ مَّثْبُورًا

Također, kaže Allah ﷻ: *"I oni ih, nepravедni i oholi, porekoše, ali su u sebi vjerovali da su istina, pa pogledaj kako su skončali smutljivci."* (En-Neml, 14. ajet)

وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُفْسِدِينَ

e) Taj osjećaj fitre kod nekih ljudi može biti skriven, zbog mnogih utjecaja (šejtanovih vesvesa, dunjaluka, strasti, šubhi i slično), međutim, ako čovjeka snađe kakva nedaća; teška situacija i slično, taj pokrivač čovjekova srca spada i on se okreće Allahu ﷻ tražeći od Njega izbavljenje bez da to i osjeća, što je dokaz da u dubinama čovjeka postoje tragovi te fitre, pa čak i ako su jako slabi.

Allah ﷻ na mnogim mjestima u Kur'anu ukazuje na ovu činjenicu, kao npr.: *"On vam omogućava da kopnom i morem putujete. Pa kad ste u lađama i kad one uz blag povjetarac zaplove s putnicima, te se oni obraduju tome, naiđe silan vjetar i valovi navale na njih sa svih strana, i oni se uvjere da će nastradati, iskreno se mole Allahu: »Ako nas iz ovoga izbaviš, sigurno ćemo biti zahvalni!«* (Junus, 22. ajet)

هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرِينَ
بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ
كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِنْ
أَنْجَيْتَنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٢٢﴾

Zatim: "A kad ih On izbavi, oni odjednom bez ikakva osnova čine nered na Zemlji! O ljudi, nepravda koju činite da bi ste u životu na ovom svijetu uživali – samo vama šteti; Nama ćete se poslije vratiti i Mi ćemo vas o onome što ste radili obavijestiti!" (Junus, 23. ajet)

فَلَمَّا أَنْجَاهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَتَأَيَّهَا النَّاسُ إِنَّمَا
بَغْيَكُمْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ مَتَّعَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾

f) Unatoč snazi i dubini tog nutarnjeg osjećaja kod čovjeka, on sam nije dovoljan, zato Uzvišeni šalje poslanike koji će donositi radosne vijesti i opominjati, i objavljuje knjige da bi vodile ljude; izvodile ih iz tmina na svjetlo.

7) Kur'anski način potvrde postojanja Allaha ﷻ i Njegova rububijeta:

a) Pravo mjesto usmjeravanja čovjekova razmišljanja jesu svemirska prostranstva, te čovjek; kao što kaže Allah ﷻ u prijevodu značenja: "Mi ćemo im pružati dokaze Naše u prostranstvima svemirskim, a i u njima samim dok im ne bude sasvim jasno da je

Kur'an istina. A zar nije dovoljno to što je Gospodar tvoj o svemu obaviješten?" (Fussilet, 53. ajet)

سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٥٣﴾

Allah I nas u mnogim ajetima potiče na razmišljanje i udubljivanje s ciljem uviđanja znakova u Njegovim stvorenjima, sunnetima – da bi nam bilo jasno da je On ﷻ istina. Stvoritelj je kreirao ovaj veličanstveni svemir, uredio ga Svojom moći, te je on čudo (mu'džiza) u svom uređenju, rasporedu i koordinaciji; pojedine njegove dijelove učinio je da se međusobno prožimaju, na njima vladaju različiti zakoni, ali ne staju, ne dolazi do nereda i slično.

b) Onaj ko razmišlja o Kur'anu primijetiti će da; kad Allah ﷻ govori o pitanjima temelja imana (pitanja rububijeta, uluhijeta, risaleta itd.) – ne govori o njima na jedan očit, teoretski način, nego ih uspoređuje sa znakovima u svemiru i kao dokaz za te činjenice koristi ispoljenja Njegove ﷻ moći – razastrta po cijelom svemiru, počevši od najsitnijih stvorenja, pa do najkrupnijih. Kur'an za iznošenje ovih pitanja imana koristi metodu korištenja za dokaz činjenica iz svemira.

c) U isto vrijeme primijetiti ćemo da Allah I mnogo govori o ovim znakovima (pojedina ulema ih je prebrojala i kažu da ima preko 750 ajeta koji govore o tome) – s jasnim ciljem, a to je njihovo korištenje za dokazivanje imanskih pitanja – primjećuje se da u velikom dijelu tih ajeta Allah ﷻ na samom početku naređuje da se razmišlja, a u nekim drugim situacijama to govori – odnosno naređuje na kraju, a također, u mnogim situacijama počinje i završava naredbama o razmišljanju. Treba spomenuti i to da Allah ﷻ mnoge

sure počinje zakletvama o tim Svojim ispoljenjima moći u Njegovim stvorenjima.

d) Odavde zaključujemo da je razmišljanje ustvari najbolji način za spoznavu i izgradnju čvrste akide, potvrdu Allahova ﷻ rububijeta i shvatanja Kur'ana na ispravan način, kao i otkrivanje pravila i zakona koji vladaju svemirom; da bi kroz njih uvidjeli Allahovu ﷻ veličinu i moć, kao i jednoću. Kaže pjesnik: *"A u svemu ima znak koji ukazuje da je On Jedan."*

e) Kur'an nas, također, upućuje na neke lagahne, proste, razumske dokaze, koji potvrđuju dokaze postojanja Uzvišenog – ovi dokazi su suprotni filozofskim dokazima koji su dugi, komplicirani i neshvatljivi.

8) Neki kur'anski – razumski dokazi koji ukazuju na Allahovo ﷻ postojanje i Njegov rububijet:

I) Ništa ne može stvoriti nešto – stvorenje mora imati stvoritelja.

a) Pojašnjenje ovog pravila je:

- Ništa, dakle ne postojanje ničega ne može ni u kom slučaju stvoriti nešto, jer u osnovi ono ne postoji, jer kako će nešto što ne postoji stvoriti nešto što postoji.

- Sve što je stvoreno – što postoji, nemoguće je razumski – da je nastalo bez Stvoritelja.

- Ovaj svemir sa zvijezdama, planetima, ljudima, drvećem, biljem i svim ostalim što ima na njemu – razum pod sredstvom mnogih naučnih, razumskih i drugih dokaza – prihvata samo kao stvorenje, koje prije nije postojalo. Razumski je neprihvatljivo da je ovaj svemir sam sebe stvorio, obzirom da on, prije, nije bio ništa – mora postojati Stvoritelj koji ga je stvorio, taj Stvoritelj je Allah ﷻ.

b) Allah ﷻ ovaj razumski dokaz pojašnjava u dva ajeta u vrhuncu jasnoće, rječitosti i lakhoće objašnjenja, pa kaže Uzvišeni: *"Zar su oni bez Stvoritelja stvoreni ili su oni sami sebe stvorili?! Zar su oni nebesa i Zemlju stvorili?! Ne, nego oni neće da vjeruju."* (Et-Tur, 35/36. ajet)

أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾

Kaže Džubejr ibn Mut'am ؓ, prije nego je primio Islam, da je čuo Poslanika ﷺ kako uči ovu suru na akšamu: *"Srce mi je htjelo poletjeti."* – Od strahopoštovanja, a ovo je bio njegov početak prihvatanja Islama. Ova dva ajeta ćemo pojasniti u sljedećem:

- Allah ﷻ donosi dokaz protiv onih koji negiraju, govoreći im: *"Vi postojite, pa je li moguće da ste nastali od ničega, ili da ste stvoreni bez stvoritelja."*

- Zatim nastavlja: *"Ako ste zaniijekali Allaha ﷻ, možete li tvrditi da ste vi sami sebe stvorili?"*

- A ako ove dvije tvrdnje padnu, onda je donesen dokaz protiv njih i dužni su da vjeruju – da imaju Stvoritelja.

c) Ovaj jasni dokaz može shvatiti svaki insan, obzirom da je vrlo jednostavan, čak i pastir u pustinji koji kaže: *"Balega ukazuje na devu, trag ukazuje na prolaznike, pa nebesa prepuna zvijezda, Zemlja prepuna brda i dolina, zar ne ukazuju na Sveznajućeg i o svemu Obaviještenog?!"* Ovo se kod učenjaka Islama kao i kod učenjaka prirodnih nauka naziva: – *"Zakon uzročnika"* – tj. ništa što postoji ne može samo sebe učiniti postojećim, nego mora postojati njegov Tvorac, sasvim je logično da ne može stvoriti ni nešto drugo. Prije nekoliko godina vjetrovi su na arapskom poluotoku skinuli pijesak sa jednog grada, pa su došli arheolozi i historičari, te počeli izučavati

šta je bilo u tom gradu – nijednom od njih nije na um palo, da su te zidine ustvari početak nastanka novog grada kojeg stvaraju vjetrovi, kiše i slično. Kako bi tek bilo da je neko ustvrdio da je taj grad nastao iz ničega, prije milione godina negdje u nebu, pa se poslije spustio na Zemlju, dakle ovaj drugi je još veći ahmak (budala).

II) Bilo šta da se desi mora neko biti sebeb (uzrok) da se to desi, što znači da mora biti radnja, a nešto što je stvoreno vodi ka Tvorecu, odnosno ono što je stvoreno ima svog Tvorca. Pojasnit ćemo ovo u dvije tačke:

a) Ovo je logički dokaz i govori sam po sebi.

b) Za ovaj drugi imamo tri primjera: Ono što je stvoreno vodi ka tome i pojašnjava pojedina svojstva Stvoritelja:

Ako vidiš vrata od drveta lijepo urađena, bit će ti jasno da onaj koji ih je napravio ima iskustvo da bi napravio ta vrata; ima snagu da bi napravio ta vrata, ima znanje i iskustvo da bi napravio ta vrata, ima sluh, vid, živ je, te po toj stvari vrednujemo tog koji je napravio.

Vidimo po tragovima da su to napravili ljudi koji posjeduju neko znanje, imaju preciznost prilikom izgradnje tih zgrada, imali su snagu, posjedovali su imetak da bi napravili te građevine. Kroz tu gradnju gledamo svojstva i kvalitete tih ljudi koji su napravili taj grad.

Sve promjene koje se dešavaju na ovoj planeti; sve to ima svoja posebna pravila i svaka ta novina ili promjena povlači za sobom nekog ko je uzrok toga; Koji je mudar, Koji je jak, Koji je u mogućnosti da nešto napravi, taj Tvorac ne može biti niko drugi osim Allah Y sa ovim svojstvima koja smo spomenuli.

III) Onaj ko nešto ne posjeduje to ne može ni dati, a pojašnjenje ovog pravila slijedi:

a) Onaj ko ne posjeduje novac i ne tražimo od njega novac, a tako isto od neznalice ne može se tražiti znanje. Zašto? Pa onaj ko nešto ne posjeduje ne može to ni dati.

b) Gledanjem i promatranjem ovog kosmosa uvidjeli smo da Onaj Ko je stvorio taj kosmos ima neka svojstva; kroz ovo vidimo posjedovanje snage, znanja, moći, mudrosti itd.

c) Ateisti kad govore da je ovo sve stvoreno od materije, znači da je priroda sve ovo stvorila ili da je ovo sve slučajno nastalo. Oni su mišljenja suprotno od razumnog i suprotno od vjere, i normalno suprotno znanju. Zašto? Ova priroda je nijema, i nema razum, znanje, mudrost, nema želju i kako su oni došli do zaključka da priroda može sve ovo da stvori što smo spomenuli.

d) Za sve ovo što smo spomenuli mora da bude onaj koji posjeduje mudrost, snagu, moć itd., a to je Allah ﷻ.

Tewhidul-esmai ves-sifat

Značenje u globalu:

a) *Tenzih* (uređenje) – (Pogledaj prvu definiciju na strani 24.) Princip tewhida esmai ves-sifata. Razlika u snazi postoji među stvorenjima kao što snaga čovjeka nije ista snazi slona, ili poređenje snage čovjeka sa snagom jednog mrava, a kakva li je tek razlika između Stvoritelja I i stvorenja po pitanju snage, da ne spominjemo znanje, mudrost itd?

b) *Isbat* (potvrda) – (Pogledaj na strani 25.)

c) *El-kef an et-Tekjif*. (Pogledaj na strani 25. i 26.)

IV) Nešto što narušava ili nešto što se negira u vjerovanju tewhida esmai ves-sifat u četiri stvari:

a) *Et-Tešbih* – poređenje Allahovih ﷻ svojstava sa svojstvima stvorenja. Ova bolest se dijeli na dva stepena:

- Upoređivanje stvorenja sa Stvoriteljem kao što mušrici porede svoje kipove sa Allahom ﷻ ili kao kršćani što porede Isaa u sa Allahom ﷻ, a ova podjela narušava tewhidur-rububijje i tewhidul-esmai ves-sifat i vodi kao širku tewhidul-uluhijje. Ova podjela je već odavno i dosta je proširena.

- Upoređivanje Stvoritelja ﷻ sa stvorenjem ili pojedina svojstva Stvoritelja ﷻ sa svojstvima stvorenja; sa ovom bolešću je pogođen manji broj ljudi, ova grupa se zove el-mušebbihe, a zovu se tako zato što su uporedili svojstva Stvoritelja ﷻ sa svojstvima stvorenja, pa kažu da je Allahovo ﷻ lice slično licu stvorenja, te da je Allahova I ruka slična ljudskoj, a Allah ﷻ je daleko od toga što oni govore.

b) *Et-Tahrif* (iskrivljavanje) – (Pogledaj stranicu 26. br. 2.)

c) *Et-Ta'til* (negiranje Allahovih ﷻ svojstava u potpunosti ili pojedinih svojstava, a u ovoj bolesti ima različitih stepena):

- Totalno negiranje svojstava Stvoritelja ﷻ što vodi u nevjerstvo (ateizam), i to je najopasnija verzija.

- Negiranje 'ibadeta prema Stvoritelju ﷻ, negiranje Njegovog svojstva da je On dostojan 'ibadetu, ova tačka se odnosi na neke

sufije koji kažu da su došli na neke stepene, pa ne moraju klanjati Allahu ﷻ, tj. kao da ovi kažu da je 'ibadet samo za masu ljudi, a za posebne ljude nema obaveze da 'ibadete.

- Negiranje svih Allahovih ﷻ lijepih imena i svojstava uz priznavanje postojanja Stvoritelja ﷻ (sekte koja se zove džehmije, koji su bili pod utjecajem filozofa). Zbog čega su negirali svojstva Allaha I? Kažu ako Ga ﷻ opišemo sa ovim svojstvima onda Ga ﷻ poredimo sa stvorenjima i činimo širk, tako da priznaju samo *vudžud* (postojanje) Allaha ﷻ.

- Potvrđivanje Allahovih ﷻ imena uz negiranje Njegovih ﷻ svojstava – ovi su malo opasniji od prethodnih (to su mu'tezile, učenici džehmija).

- Potvrđivanje Allahovih ﷻ imena i nekih Njegovih ﷻ svojstava, a negiranje ostalih svojstava (to su eša'rije i maturidije). Od ovih je malo manja opasnost; oni sami sebe negiraju, razumski i šeri'atski.

d) *Et-Tekjif*. To je određivanje kakvoće osobine Allaha ﷻ i pokušaj istraživanja kakva je ona u stvarnosti (prethodno je naveden odgovor u trećoj osnovi principa tewhida esmai ves-sifata). Ove stvari koje negiraju tewhidul-esami ves-sifat se međusobno sukobljavaju i one na kraju dovode do dvije opasne bolesti srca:

- Pretjerivanje u tenzihu – iz čega su proizvedene bolesti et-ta'tila i et- tahrifa.

- Pretjerivanje u isbatu – što je proizvelo dvije bolesti: tešbih i tekjif. Svako ko se razide od programa selefa i da prednost svome razumu nad tekstom (Kur'an i Sunnet) – pašće bez sumnje u neku od ovih zabluda ili će otići još dalje. Što se tiče ehlu sunneta – oni su ostali u sredini, u isbatu i u tenzihu tako da su pogodili istinu i sačuvali se od ovih bolesti.

V) *Program selefu saliha u akidi*. To je jasan i jednostavan put udaljen od svake zapetljanosti i nejasnoće zato što je u skladu sa

Kur'anom i Sunnetom, i on se ogleda u potvrđivanju svega što je potvrdio Poslanik ﷺ i Allah ﷻ, i negiranju svega što je Allah ﷻ negirao za Sebe i što je Poslanik p negirao u vezi Allaha ﷻ. Ovaj isbat nema tešbiha – poistovjećivanja, a ovo negiranje nema ta'tila kao što kaže Allah ﷻ: "Niko nije kao On! On sve čuje i sve vidi." (Eš-Šura, 11. ajet) –

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

Ovdje vidimo isbat i negiranje.

Selefu salih razumijevaju ovo polje u svjetlu arapskog jezika i tumače ga u njegovom vanjskom značenju, sve to bez vođenja rasprave o imenima i svojstvima; u strahu od padanja u neku od novotarija, tako da je njihova preokupacija bila u radu u onome što proizilazi iz njih, pa ako je Allah ﷻ Onaj koji sve zna, čuje i vidi – to znači da trebamo biti oprezni u padanju u Njegove zabrane, zbog Njegovog nadzora nad nama, u isto vrijeme stideći se Njega ﷻ. Zato što je Allah I Silan, Moćan, žestoko kažnjava – iz toga proizilazi da Ga se trebamo bojati i prema Njemu ﷻ osjećati strahopoštavanje pokušavajući Mu se što više približiti, a u isto vrijeme bježati od stvari zbog kojih bi se mogao rasrditi na nas. Ako je Allah ﷻ Milostiv, Samilostan, Onaj koji prima pokajanje – to znači da Mu trebamo činiti tewbu i da Ga trebamo voljeti – težeći ka Njegovoj nagradi i oprostima sa srcem koje ne gubi nadu u Njegovu milost, i ovako je i u vezi sa ostalim svojstvima Allaha ﷻ.

Allahova Ilijepa imena

1) *Definicija* lijepih imena: To su Njegova vlastita imena kojima se On priziva, sa kojima se traži Njegova pomoć i sa kojima se predstavio Svojim stvorenjima, i ona su put ka Njegovoj spoznaji. Iz imena kojima se nazvao u Objavi izvlače se Njegova uzvišena

svojstva (iz svakog imena izvlači se jedno svojstvo; iz riječi Onaj koji sve zna izvlači se svojstvo znanja, Moćni – izvlači se svojstvo moći, Mudri – izvlači se svojstvo mudrosti, međutim, ne važi isto i u suprotnom, tj. iz osobine se ne izvlači ime Allaha ﷻ, pa npr. jedno od svojstava je Allahova srdžba, te Ga nećemo nazvati 'srditi'. Njegova imena su nazvana lijepim kako bi se time ukazalo na najljepši naziv i najplemenitija značenja.

2) *Na šta ukazuju ova lijepa imena?* Ukazuju na skupinu uzvišenih značenja:

a) Ukazuju na Allahovo biće (zat).

b) Ukazuju na svojstva izvedena iz njih, kao što smo gore već prije naveli.

c) Ukazuju na druga svojstva koja se ne izvlače direktno iz njih npr. ime:

1) Er-Rahim – ukazuje na postojanje Allahovog bića.

2) Ukazuje da Allah ima milost koja je svojstvena Njegovoj uzvišenosti i potpunosti.

3) Ukazuje da je On Živi, Onaj koji čuje, Onaj koji vidi... Jer nije moguće da bude milostiv onaj koji nije živ, koji ne čuje, niti vidi. Ista stvar je i sa ostalim Allahovim imenima, dok u suprotnom takvo stanje nije i kod stvorenja, npr. čovjek se može nazivati mudrim ili plemenitim, a da bude najveća škrtica, ili pravednim, a da bude najveći nasilnik. Sva ova Allahova imena su međusobno povezana i imaju stvarno značenje. Ona su spomenuta od strane Allaha ﷻ i Njegovog Poslanika ﷺ zbog sljedećih ciljeva: kako bi se preko njih spoznao Allah ﷻ, njegovo negiranje svih manjkavosti i grešaka u vezi s Allahom ﷻ, najljepša hvala Allahu ﷻ.

d) Dozivanje Allaha njima, kao što Allah ﷻ kaže: "Reci: »Zovite: 'Allah' ili zovite: 'Milostivi', a kako Ga god budete zvali, Njegova imena su najljepša.« (El-Isra', 110. ajet)

قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتُ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١١٠﴾

e) Rad po onome što proizilazi iz njih, kao što je ihlas radi Allaha ﷻ, ljubav prema Njemu, strah, nada, oslonac itd., kao što smo već naveli.

3) *Broj lijepih imena.* (Vidi knjigu, str. 29/30.)

4) *Šta znači pobrojati u ovome hadisu?* – Značenje "obuhvatanja" u ovome hadisu (vidi na 29. str. ima riječ "obuhvatanje!") Najvažnije je obožavati Allaha ﷻ sa ovim imenima i raditi po onome što ona uvjetuju, dok samo učenje ovih imena bez obraćanja pažnje na njihovo značenje i uz ostavljanje rada po njima može biti samo dokaz protiv čovjeka.

5) *Značenje nekih imena:*

a) Koje je zajedničko ime koje obuhvata značenje svih imena? – to je Allah ﷻ, zbog toga ostala imena dolaze tek nakon njega i dolaze kao njegove osobine, dok u isto vrijeme ime Allah ne dolazi iza nekog drugog imena.

b) Značenje imena *El-Ehad* – Jedini, tj. Onaj Kome niko sličan ni ravan nije. On nema suprotnog Sebi, niti istog Sebi, niti ima sudruga u Svome gospodarstvu, niti božanstvenosti i nema Mu sličnog u Njegovoj savršenoj potpunosti, niti Njemu sličnog u lijepim

imenima i veličanstvenim svojstvima – On je Sam u svemu tome, poput Njega nije ništa i On je Taj koji sve čuje i sve vidi.

c) Značenje Allahovog ﷻ imena *Es-Samed* – On je Taj Kome se obraćaju Njegova stvorenja u svojim potrebama, nevoljama i nedaćama, On je neprikosnoveni Gospodin (*Sejjid*), koji ima krajnju potpunost, On je Veličanstveni, Sveznani i Onaj koji ostaje nakon Njegovih stvorenja (...sve ovo ulazi u značenje imena *Es-Samed*).

Tirmizi bilježi sa svojim senedom od Ubejja ibn Ka'ba τ da su mušrici rekli Poslaniku p: "*Navedi nam rodoslov svoga Gospodara I!*" – pa je Allah I objavio suru Ihlas: "*Reci: »On je Allah – Jedan! Allah je Utočište svakom! Nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije!«*

Zbog važnosti ove sure po mišljenju učenjaka ova sura ima vrijednost trećine Kur'ana – kao što se to navodi u hadisima – to je zbog toga što unatoč svojoj kratkoći sadrži temelje akide i obuhvata sve tri vrste tewhida kao i odgovor i negaciju na vjerovanja sljedbenika širka i zablude.

Kao što je i ajetul-kursijj najuzvišeniji ajet u Allahovoj I Knjizi, što dolazi u nekim hadisima da je Poslanik p rekao. On (ajet) je takav zato što obuhvata stubove tewhida i najuzvišenija Allahova I lijepa imena:

Govor Allaha I: "*Allah je – nema božanstva, osim Njega – Živi i Vječni! Ne obuzima Ga ni drijemež ni san! Njegovo je ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji! Ko se može pred Njim zauzimati za nekoga bez dopuštanja Njegova?! On zna šta je bilo i prije njih i šta će biti poslije njih, a od onoga što On zna – drugi znaju samo onoliko koliko On želi. Moć Njegova obuhvata i nebesa i*

Zemlju i Njemu ne dojadi održavanje njihovo; On je Svevišnji, Veličanstveni!" (El-Beqare, 255. ajet)

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾

U izrazu Allah je – nema božanstva, osim Njega vidimo potpunu negaciju božanstvenosti bilo čega drugog osim Allaha ﷻ, ali i potvrdu Allahove božanstvenosti. Govor Allaha *Živi i Vječni*. (Vidi knjigu na str. 31. i nauči u skraćenom obliku). U riječima *ne obuzima Ga ni drijemež ni san* – vidimo potvrdu Allahovih svojstava *El-Hajjul-Kajjum*... Nakon toga ovaj ajet se završava sa dva velika imena, a to su *El-Alijj i El-Azim*. *El-Alijj* obuhvata sva značenja uzvišenosti (to je uzvišenost bića, tj. da je Allah iznad Svojih stvorenja, odvojen od njih, uzdignut iznad Svoga Arša. Također, to znači i uzvišenost u moći tako da nema onoga ko Ga može pobijediti, niti onoga ko se može nadmetati sa Njime u Njegovoj vlasti. Sve stvari su podčinjene Njegovoj vlasti i Njegovoj veličanstvenosti. To znači i uzvišenost položaja i mjesta, jer je On čist od svih mahana i nedostataka koje bi mogle negirati Njegovu potpunost u sve tri vrste tewhida). *El-Azim*, tj. Vlasnik apsolutne veličanstvenosti tako da nema stvari veličanstvenije od Njega u bilo kom stanju. Sa ovim završavamo naš govor o tewhidul-esmai ves-sifatu.

'Ibadet

Jezički – 'ibadet znači poniznost i pokornost, dok terminološki – 'ibadet obuhvata sve ono što Allah I voli i sa čime je zadovoljan od dijela i riječi – kako javnih, tako i tajnih. Učenjaci poput Ibnul-Kajjima, rahimehullah, 'ibadet definiraju kao potpunu ljubav, uz potpunu poniznost Allahu I.

Ruknovi primljenog 'ibadeta:

1) Ihlas – iskren nijet.

2) Mutabe'a,¹ tj. da odgovara Sunnetu Poslanika ρ. 'Ibadet neće biti primljen sve dok u svom vanjskom obliku ne bude u skladu sa Šeri'atom i dok u svojoj biti ne bude samo zbog Allaha I i ni zbog kog drugog. Kaže Allah I: *Reci: "Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog – jedan Bog. Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka, klanjajući se Gospodaru svome, ne smatra Njemu ravnim nikoga!"* (El-Kehf, 110. ajet)

3) Tewhidul-uluhijje obuhvata ostale vrste tewhida (knjiga *Iman* vidi na str. 21.).

4) Značenje riječi *la ilahe illellah* – je isto kao i značenje tewhidul-uluhijjeta, jer se poklapaju u značenju, tj. nema božanstva koje se istinski obožava, niti bilo kojeg drugog božanstva koje to zaslužuje, osim Allaha I Kome se moraju usmjeriti sve vrste 'ibadeta, zato što je On I naš Stvoritelj, Gospodar, Opskrbljivač i Onaj koji se brine o svim našim potrebama, kao što je i savršen u Svojim lijepim imenima i uzvišenim svojstvima.

Neispravna ili djelomična
značenja la ilahe illellah:

a) Nema tvorca osim Allaha I (neispravno je zato što nije potpuno, jer se ograničava samo na tewhidur-rububijjetu, i kada bi ovo bilo pravo značenje la ilahe illellah Arapi bi ga prihvatili od prvog dana i ne bi se sukobili sa Poslanikom p niti jednog trenutka).

b) Nema Gospodara osim Allaha ﷻ (ova definicija je djelomična i slična je onoj prethodnoj, tako da ona nije dovoljna za spas roba).

c) Ne postoji niko osim Allaha ﷻ (ovo je kufr i ovo nema ništa sa Islamom, nego je to staro-indijska filozofija koju su naslijedili pojedini grčki filozofi, a od ovih određene skupine kršćana i dio sufija. Ta teorija se naziva *vahdetul-vudžud*).²

1 Mutebe'a znači slijeđenje Kur'ana i Sunneta.

2 Vahdetul-vudžud – vjerovanje da je sve što vidimo Allah.

5) Ruknovi la ilahe illellah:

a) Negiranje širka (pridruživanje druga Allahu ﷻ) i rušenje svega što se obožava osim Allaha ﷻ, svejedno bio to melek, džinn, Poslanik ili velij, kabur, drvo, kamen, krava itd., i nevjerovanje u sve to, te smatranje nevjernikom onoga ko to čini. Pa kaže Allah ﷻ: "Onaj ko ne vjeruje u šejtana, a vjeruje u Allaha – drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti. – A Allah sve čuje i zna." (El-Beqare, 256. ajet)

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ۚ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ۚ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ
وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ

Učenjaci definiraju riječ tagut kao svakog ko se obožava mimo Allaha I, a on zadovoljan s tim. Poslanik p kaže: *"Ko kaže la ilahe illallah i uznevjeruje u ono što se obožava, osim Allaha, njegova krv i imetak će postati zabranjeni."* (Bilježi Muslim)

b) Isbat,³ tj. potvrđivanje potpune božanstvenosti Allaha ﷻ, smatrajući Ga dostojnim 'ibadeta.

6) Šartovi la ilahe illellah. Ovaj šehadet nije riječ koja se samo jezikom ponavlja, niti je samo mrtva teorija, nego ona mora obuhvatiti sedam šartova, kako bi njen vlasnik mogao imati koristi od nje, i kako bi bila potpuni životni pravac.

Ovih sedam šartova je sabrano iz više tekstova, i od strane uleme koji su se potrudili da ih sakupe. (Izvueite skraćeno iz knjige *El-vela vel-bera!*). a) Znanje – 'ilm, šta se sa njim htjelo negirati, a šta potvrditi, kaže Allah I: *"Znaj, da nema drugog boga osim Allaha!"* (Muhammed, 19. ajet)

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

b) Ubjeđenje – jekin, koje ne ostavlja nikakva mjesta sumnji, a kaže Allah I: *"Pravi vjernici su samo oni koji u Allaha i Poslanika Njegova vjeruju, i poslije više ne sumnjaju, i bore se na Allahovom putu imecima svojim i životima svojim – oni su iskreni!"* (El-Hudžurat, 15. ajet)

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ

c) Prihvatanje – kabul, tj. da se srcem i jezikom iskreno prihvati sve što se pod ovim riječima podrazumijeva.

Na više mjesta u Kur'anu Allah I navodi primjere i pouke kako je spasio one koji su prihvatili, a kaznio minule narode koji su odbili da u njih ovako povjeruju: *"Poslije smo spašavali poslanike Naše i one koji su vjerovali. Eto, tako je dužnost Naša da spasimo vjernike."* (Junus, 103. ajet)

ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَٰلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنَجِّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

– *"Kad im se govorilo: »Samo je Allah bog!« - oni su se oholili i govorili: »Zar da napustimo božanstva naša zbog jednog ludog pjesnika?«* (Es-Saffat, 35/36. ajet)

إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٥﴾ وَيَقُولُونَ آيُنَا

لَتَارِكُوا آلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ ﴿٣٦﴾

d) Pokornost – inkijad, tj. pokornost svemu onome što riječi kelime i šehadeta nalažu: *"I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće biti vjernici dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate i da onda zbog presude tvoje u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok se sasvim ne pokore."* (En-Nisa', 65. ajet)

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ
بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ
وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿١٥﴾

e) Istinoljubivost – sidk, tj. da se riječi kelime i šehadeta ne izgovaraju lažno, nego da se ono što se izgovori jezikom u potpunosti slaže sa osjećajem u srcu: "Elif Lam Mim. Misle li ljudi da će biti ostavljeni na miru ako kažu: »Mi vjerujemo!« – i da u iskušenje neće biti dovedeni? A Mi smo u iskušenje dovodili i one prije njih, da bi Allah sigurno ukazao na one koji govore istinu i na one koji lažu." (El-Ankebut, 1-3. ajet)

الْم ﴿١﴾ أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا
يُفْتَنُونَ ﴿٢﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ
صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ

f) Iskrenost – ihlas, tj. da djela budu sa ispravnim nijetom i bez ikakvih primjesa širka: "Iskreno ispovijedanje vjere dug je Allahu." (Ez-Zumer, 3. ajet)

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ

g) Ljubav – mehabbet, tj. ljubav prema riječima šehadeta, prema onome što one podrazumijevaju i na što upućuju, prema onima koji ih se pridržavaju i po njima postupaju, s jedne, i mržnja prema svemu onome što se sa njima kosi, s druge strane: "Ima ljudi koji su mjesto Allaha kumire prihvatili, vole ih kao što se Allah voli, ali

pravi vjernici još više vole Allaha. A da znaju mnogobošci da će onda kada dožive patnju – svu moć samo Allah imati i da će Allah strahovito kažnjavati." (El-Beqare, 165. ajet)

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ
ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ
لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾

3 Isbat-potvrđivanje.

7) Važnost tewhida uluhijjeta. Zbog ove vrste tewhida Allah ﷻ je propisao džihad i borbu protiv nevjernika – rekao je Poslanik ﷺ: "Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da nema božanstva osim Allaha i da je Muhammed ﷺ Njegov Poslanik, pa ako to učine sačuvali su od mene svoju krv i svoje imetke, osim ako ne ispune njegovo (šehadet) pravo, a svoj račun će polagati pred Allahom ﷻ." (Muttefekun alejhi)

- Ovaj tewhid je Allahovo pravo nad svim Njegovim robovima, kao što Poslanik ﷺ kaže Mua'zu ؓ u poznatom hadisu: »Da li znaš koje je Allahovo pravo nad ljudima?« Mu'az ؓ reče: "Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju." Pa reče Poslanik ﷺ: »Njegovo pravo je da Ga obožavaju i da Mu ništa ne pripisuju za sudruga...«

- Ovaj tewhid je ključ Dženneta i faktor koji razdvaja Islam i nevjerstvo, kao što je i čvrsto uže za koje onaj, koji se drži za njega, nikada neće zalutati, to je riječ kojom se izražava bogobožnost i iskrenost.

8) Dužnosti koje proizilaze iz tewhidul-uluhijjeta:

a) Negiranje širka i nevjerovanje u taguta (već smo govorili o tome)

b) Vjerovanje u ostale ruknove imana, kao što je vjerovanje u meleke, poslanike i u sve ono što nas je obavijestio Allah I u Svojoj Knjizi i Poslanik p u svome Sunnetu.

c) Prihvatanje svih propisa i pokoravanje Allahovom I Zakonu, kao i nezadovoljstvo nevjerničkim zakonima kojima ljudi međusobno sude, a onaj koji takvim zakonima da prednost nad Allahovim Zakonom bez prisile, počinio je širk u pokornosti. Kaže Allah ﷻ: *"Ako im se pokorite vi ćete tada biti mušrici."* (El-En'am) Allah ﷻ također kaže: *"Zar oni da imaju bogove koji im propisuju da vjeruju ono što Allah nije naredio? Da nije Riječi prije izrečene, među njima bi već bilo presuđeno. – A nevjernike, doista, čeka patnja nesnosna."* (Eš-Šura, 21. ajet)

لَهُمْ شُرَكَائُؤُا شَرَعُوا لَهُمْ مِّنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا
كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾

Isto tako Allah I kaže: *"Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina, a naređeno im je da se samo jednom Bogu klanjaju, - nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje oni Njemu ravnim smatraju."* (Et-Tewba, 31. ajet)

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ
وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

d) Iskrenost u obavljanju svih 'ibadeta samo Allahu ﷻ.

Iman u meleke Značenje vjerovanja u meleke

To je jako ubjeđenje u postojanje meleka i da ih je Allah I stvorio od svjetlosti na način čiju suštinu samo Allah Y poznaje, kao i da oni nisu nepokorni Allahu I u onome što im naredi, i oni izvršavaju naređeno: to je vjerovanje da oni izvršavaju dužnosti kojim ih je Allah I zadužio. Njih ima više vrsta i različitih osobina, ukratko vjerovanje u meleke obuhvata vjerovanje u sve ono što je došlo u Kur'anu i Sunnetu, a vezano je za njih, bez dodavanja, oduzimanja ili iskrivljavanja.

Iman u meleke obuhvata sljedeće:

- a) Vjerovanje u njihovo postojanje.
- b) Vjerovanje u njihov uzvišeni položaj na koji ih je Allah I postavio i potvrđivanje da su oni plemeniti Allahovi I robovi, i oni su pod naredbom od strane Allaha I i zaduženi su određenim dužnostima i poslovima, oni nisu u stanju učiniti, osim onoga što im je Allah I omogućio.
- c) Vjerovanje u njihove osobine prenesene u Kur'anu i Sunnetu, kao i raznovrsne dužnosti i poslovi kojim ih je Allah I zadužio.
- d) Pojedinačno vjerovanje u svakog meleka kome znamo ime putem Objave poput: Džibrila u, Mikaila, Israfila (oni su predvodnici svih meleka). Džibril u je zadužen prenošenjem Objave, Israfil je zadužen puhanjem u rog, a Mikail je zadužen za spuštanje kiša i

padavina, Malik je čuvar Vatre, a što se tiče imena meleka smrti "Azrail" – ono nije tačno i nalazi se u slabim predajama, – što se tiče meleka kojima ne znamo imena u njih općenito vjerujemo i u njihove dužnosti i poslove.

2) Osobine meleka (vidite pojedinosti u knjizi):

a) Oni su davno stvoreni (prije Adema ﷺ).

Nastavak u skripti 2

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ
الْوَهَّابُ ﴿٨﴾

«Gospodaru naš, ne dopusti srcima našim da skrenu, kad si nam već na pravi put ukazao, i daruj nam Svoju milost; Ti si, uistinu, Onaj koji mnogo daruje» Ali Imran, 8.

lektor: Abdulmedžid Nezo,...

obrađa teksta: Abdurrahman Kalabić, Hamza Alagić...

šerijatska recenzija: prof. sa medrese Mus'ab ibn Umejr,

dizajn i štampa: AIO Linz